

1 JURK! – Dit is het leven

WERKBLAD 1

Luister naar het lied. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het lied voorkomen.

☐ bootjes	☐ zucht
☐ loodjes	☐ leven
☐ baas	☐ streven
☐ chef	☐ zweven
☐ reis	☐ Curaçao
☐ vakantie	☐ hemelsblauw
☐ lucht	☐ les
☐ vlucht	☐ stress

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

Dit is het leven – JURK!

De laatste dag

(1) De laatste loodjes voor de zomer begint

En dan het (2) paradijs

Eén dag nog (3) knikken naar de baas

Eén dag nog zitten in de banken op school

En dan begint de reis

Dit is de lucht

Dit is de (4) vlucht

Dit is het (5) zweven

Dit is de dag

Dit is de tijd

Dit is het leven

Hoe 'k (6) verlang

Naar de zon, de zee, het hemelsblauw

Maar het meeste nog naar jou

Ik wil met jou de wereld in

Weg van de stress, van de (7) agenda, de tijd

Naar de (8) onbevangenheid

Dit is de lucht

Dit is de (4) vlucht

Dit is het (5) zweven

Dit is de dag

Dit is de tijd

Dit is het leven

Definities

- 1 de laatste loodjes = _____
- 2 het paradijs = _____
- 3 knikken = _____
- 4 de vlucht = _____
- 5 zweven = _____
- 6 verlangen naar = _____
- 7 de agenda = _____
- 8 de onbevangenheid = _____

- a een boekje waarin je je afspraken opschrijft
- b het laatste gedeelte
- c je hoofd even buigen, bijvoorbeeld om te groeten of om 'ja' te zeggen
- d niet van tevoren weten wat er gaat gebeuren en daardoor heel open zijn = naïef
- e een ideale plaats waar het mooi en rustig is = het eldorado
- f iemand heel graag willen zien; iets heel graag willen
- g de keer dat je in een vliegtuig vliegt
- h zonder ergens op te steunen in de lucht blijven hangen

Maak zinnen door onderstaande woordpuzzels op te lossen.

1

 e=h+j

 y=o w=t+ -ur -ur

a+ o=f d=p i+ -y

z+ -kon a+ l=n+a

2

 -ur r=t+ -nt

l+ r=d+ m=j r=w

h+ i=t z+ l=w+t

3

-ur h=k+-e+n

k+e=n o=t

v+-ng+g=d+-e+j+-at

n+p=r -ur

y=m+y=s -a

-er+m=a+t

4

h+i=t -z+l=v+ao=n

p=n+d r=g

h=z+-st

-ost+-ad+e+y=m

s=e n+p=r h+i=t

5

 -lp+ -vi t+ -r
 g+ a=o+e r=d+ -y
 e=l+g+ -v h+ i=t
 o=d+ -ma+j+ -i
 t=k +, y=e
 -o+ o=j+s -a -p+e

6

 -ur -er+u+ t=d+ -y
 v+ -i+ s=r+ -y n+ p=r
 -ur -t+a+ t=n+t+ -az

7

🔍e=h+j 🧑d=w 🏔-b 🐑k=m

👤m=v 📖-ur 🐍-s+e

📺-t+🔔-be+u+💬-at+📺v=,

m+🐒p=r 🔍e=h+j 🧑d=w

🌱-ad+🔍-e+j 🧑s=t 🔍e=h+j t+🏠

🧑d=w

8

📖-ur 🐦 🌊t=f+📖-ur 🔍-e+n

📖-ur 🔔-be+u+💬-at+t

Lees de tekst van 'Dit is het leven' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Dit is het leven'.

3 Waar of niet waar?

- a** De hoofdpersoon in het lied verlangt het meest naar vakantie. ☐ waar ☐ niet waar
- b** De hoofdpersoon in het lied kijkt uit naar de laatste dag. ☐ waar ☐ niet waar
- c** De hoofdpersoon in het lied wil weg van de stress. ☐ waar ☐ niet waar

4 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Ik wil met jou de wereld in'?

5 Wat is de relatie tussen alinea 2 en 3?

- ☐ **a** alinea 3 is een voorbeeld van alinea 2
- ☐ **b** alinea 3 geeft een toelichting op alinea 2
- ☐ **c** alinea 3 geeft een samenvatting van alinea 2
- ☐ **d** alinea 3 is de oorzaak van alinea 2

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- **Dit** is de lucht.
- **Dit** is de dag.
- **Dit** is het leven.

'Deze', 'die', 'dit' en 'dat' zijn aanwijzende voornaamwoorden. Het aanwijzend voornaamwoord geeft aan welke persoon of welk ding je bedoelt. 'Deze' en 'dit' worden gebruikt voor iets wat dicht bij de spreker is, 'die' en 'dat' voor iets wat verder weg is. 'Deze' en 'die' gebruik je voor een de-woord (of meervoud). 'Dit' en 'dat' gebruik je voor een het-woord.

- 2 Goed of fout?

1 Dit jas is lekker warm.	☐ goed	☐ fout
2 Dat is mijn lievelingsfilm.	☐ goed	☐ fout
3 Ik vind die taal mooi.	☐ goed	☐ fout
4 Dat sinaasappels zijn oranje.	☐ goed	☐ fout
5 Ik ben niet bang voor deze hond.	☐ goed	☐ fout

- 3 Vul het aanwijzend voornaamwoord in.

- 1 Zie je _____ man daar? _____ is mijn vader.
- 2 Vind je _____ muziek beter dan _____ ?
- 3 Ik vind _____ auto hier niet mooi.
- 4 Ik neem _____ trein. Neem jij _____ andere?
- 5 Is _____ auto groter dan _____ andere?

Werk samen met een medecursist. Kijk naar de afbeelding en stel elkaar de onderstaande vragen:

- Welke jongen plukt aardbeien?
- Welk schaap staat dichtbij?
- Welk schaap staat ver weg?
- Welk kind staat bij de schapen?
- Welk kind staat bij de maïs?
- Welke kinderen hebben bruin haar?
- Wie draagt een hoed?

Je moet morgen een opdracht voor werk/school inleveren, maar vanwege een te hoge werkdruk lukt het je niet om de opdracht op tijd af te krijgen. Schrijf een excuusbrief, gericht aan je docent of werkgever, waarin je meer tijd vraagt voor het maken van de opdracht. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- redenen noemen
- oorzaak van het niet afkrijgen van de opdracht
- verzoek om de opdracht later te mogen inleveren
- schatting nog benodigde tijd
- gepaste afsluiting

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2

Jochem Myjer – Weduwnaar

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

'Weduwnaar' – Jochem Myjer

Ik ga (1) _____ naar de stad
over de markt heen struinen
een kopje koffie drinken
bij (2) _____ tentje in de duinen
dan wat kruiswoordpuzzels maken
om mijn geheugen op (3) _____ frissen

en
ik ga proberen
je (4) _____ missen
ik ga proberen
je niet te missen

Vanavond pak ik de auto
ga ik (5) _____ terug naar het strand
lekker de hond uitlaten
met de wind praten
speuren naar zeehonden
of (6) _____ bruinvissen

en
ik ga proberen
je niet te missen
ik ga proberen
je niet te missen

Maar maak (7) _____ zorgen
Want morgen ga ik genieten
van (8) _____ zonnestraal
Van elk grappig verhaal
Ik ga zelfs naar een feestje
(9) _____ thuis kom
ga ik een hele zak chips leeg eten
en de tijd totaal vergeten
en wijn drinken
totdat ik (10) _____
_____ kan slissen
En als ik dan wakker word

ga ik proberen
je niet te missen

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

(1) 'Weduwnaar' – Jochem Myjer

Ik ga zo naar de stad
over de markt heen (2) struinen
een kopje koffie drinken
bij ons (3) tentje in de duinen
dan wat kruiswoordpuzzels maken
om (4) mijn geheugen op te frissen

en
ik ga proberen
je niet te missen
ik ga proberen
je niet te missen

Vanavond pak ik de auto
ga ik even terug naar het strand
lekker de hond (5) uitlaten
met de wind praten
(6) speuren naar zeehonden
of misschien wel bruinvissen

en
ik ga proberen
je niet te missen
ik ga proberen
je niet te missen

Maar maak je geen zorgen
Want morgen ga ik genieten
van elke (7) zonnestraal
Van elk grappig verhaal
Ik ga zelfs naar een feestje
en als ik thuis kom
ga ik een hele zak chips leeg eten
en de tijd totaal vergeten
en wijn drinken
totdat ik alleen nog maar kan (8) slissen
En als ik dan wakker word

ga ik proberen
je niet te missen

Definities

- 1 de weduwnaar = _____
- 2 struinen = _____
- 3 de tent = _____
- 4 je geheugen opfrissen = _____
- 5 uitlaten = _____
- 6 speuren naar = _____
- 7 de zonnestraal = _____
- 8 slissen = _____

je geheugen opfrissen

slissen

speuren naar

struinen

de tent

uitlaten

de weduwnaar

de zonnestraal

Lees de tekst van 'Weduwnaar' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het lied verlangt het meest naar vakantie. ☐ waar ☐ niet waar

b De hoofdpersoon in het gedicht heeft veel verschillende hobby's. ☐ waar ☐ niet waar

c De hoofdpersoon in het gedicht heeft een hond. ☐ waar ☐ niet waar

d De hoofdpersoon in het gedicht kijkt uit naar de leuke dingen die hij de volgende dag gaat doen. ☐ waar ☐ niet waar

3 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☐ d bedroefd

4 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'met de wind praten'?

5 Aan wie is het gedicht gericht? Waaraan merk je dat?

6 Welke dieren hoopt de hoofdpersoon in het gedicht te zien als hij naar het strand gaat?

7 In welk deel van de tekst probeert de hoofdpersoon degene aan wie het gedicht gericht is, gerust te stellen? Waaraan merk je dat? Vind je dat dit goed is gelukt?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

De gebruikelijke volgorde in een zin is dat het onderwerp op de eerste plaats komt en gevolgd wordt door de persoonsvorm. Inversie betekent letterlijk omkering van de gebruikelijke volgorde. De persoonsvorm staat dan voor het onderwerp.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de woordvolgorde. Wat valt je op?

- Vanavond pak ik de auto.
- Vanavond ga ik even terug naar het strand.
- Morgen ga ik genieten van elke zonnestraal.

- 2 Goed of fout?

1 Morgen ik ga naar de bakker.	☐ goed	☐ fout
2 Morgen ga ik genieten van elk grappig verhaal.	☐ goed	☐ fout
3 Dat ik niet weet.	☐ goed	☐ fout
4 In de zomervakantie gaan wij op vakantie.	☐ goed	☐ fout
5 Misschien heb ik volgende week meer geluk.	☐ goed	☐ fout
6 Dat vind ik niet leuk.	☐ goed	☐ fout
7 Daar ik hou niet van.	☐ goed	☐ fout
8 Uiteraard koop ik een auto.	☐ goed	☐ fout
9 Vanmiddag ze een loempia koopt.	☐ goed	☐ fout
10 Dat wil ik niet.	☐ goed	☐ fout

- 3 Maak inversiezinnen van de zinnen hieronder.

- 1 Ik doe dat niet.

- 2 Julia gaat morgen naar de bioscoop.

- 3 Jij gaat misschien naar de universiteit.

- 4 Mijn zusje woont daar.

- 5 Ruud wil later voetballer worden.

De winkel is morgen open

Ik ga daar ook naartoe

De kamer is misschien nog vrij

We doen in het weekend veel boodschappen

Ze eet vanmiddag een ijsje

We hebben vakantie in de maand juli

Mijn zusje gaat misschien verhuizen

De buurman heeft gisteren zijn huis schoongemaakt

Ik bak een taart voor mijn verjaardag

Mijn vader vindt dat liedje leuk

Een goede vriend/vriendin heeft een moeilijke tijd. Schrijf een ansichtkaart waarin je hem/haar troost en steunt. Het kaartje moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- gepaste toon
- steunbetuiging
- sterktezens
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has rounded corners and a thin red border around the edges.

3 Fluitsma & Van Tijn – 15 miljoen mensen

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

15 miljoen mensen – Fluitsma & Van Tijn

Land van duizend (1) *leningen/meningen*

Het land van nuchterheid

(2) *Iedereen/Met z'n allen* op het strand

Beschuit bij het ontbijt

Het land waar niemand zich laat gaan

Behalve als we winnen

Dan breekt (3) *acuut/subiet* de passie los

Dan blijft geen mens meer binnen

Het land wars van (4) *betutteling/verveling*

Geen uniform is heilig

Een zoon die noemt zijn vader 'Piet'

Een fiets staat (5) *ergens/nergens* veilig

15 miljoen mensen

Op dat hele kleine stukje aarde

Die schrijf je niet de wetten voor

Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen

Op dat hele kleine stukje aarde

Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

Het land vol (6) groepen/troepen van protest
Geen chef die echt de baas is
Gordijnen altijd (7) dicht/open zijn
Lunch een broodje kaas is

Het land vol van (8) gezelligheid/verdraagzaamheid
Alleen niet voor de buurman
De grote vraag die blijft altijd
Waar betaalt 'ie nou zijn (9) huur/schuur van?

Het land dat zorgt voor iedereen
Geen hond die van een goot weet
Met (10) bamiballen/nasiballen in de muur
En niemand die droog brood eet

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

15 miljoen mensen – Fluitsma & Van Tijn

Land van duizend meningen
Het land van (1) nuchterheid
Met z'n allen op het strand
Beschuit bij het ontbijt

Het land waar niemand (2) zich laat gaan
Behalve als we winnen
Dan breekt (3) acuut de (4) passie los
Dan blijft geen mens meer binnen

Het land (5) vars van betutteling
Geen uniform is heilig
Een zoon die noemt zijn vader 'Piet'
Een fiets staat nergens veilig

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die (6) schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het (7) keurslijf in
Die laat je in hun waarde

Het land vol groepen van protest
Geen chef die echt de baas is
(8) Gordijnen altijd open zijn
Lunch een broodje kaas is

Het land vol van (9) verdraagzaamheid
Alleen niet voor de buurman
De grote vraag die blijft altijd
Waar betaalt 'ie nou zijn huur van?

Het land dat zorgt voor iedereen
Geen hond die van een (10) goot weet
Met nasiballen in de muur
En niemand die droog brood eet

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die (6) schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het (7) keurslijf in
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die (6) schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het (7) keurslijf in
Die laat je in hun waarde

Definities

- 1 de nuchterheid = _____
- 2 zich laten gaan = _____
- 3 acuut = _____
- 4 de passie = _____
- 5 wars zijn van iets = _____
- 6 voorschrijven = _____
- 7 in een keurslijf zitten = _____
- 8 het gordijn = _____
- 9 de verdraagzaamheid = _____
- 10 de goot = _____

- a iets wat nu plaatsvindt en nu belangrijk is
- b een doek dat je voor het raam kunt schuiven
- c een erge crisis hebben in je leven, bijvoorbeeld omdat je geen plek hebt om te wonen
- d volgens strakke regels moeten handelen of werken; niet vrij zijn
- e wanneer iemand praktisch en rustig reageert
- f een hevig gevoel van liefde voor iets of iemand = de hartstocht
- g wanneer iemand het geen probleem vindt als mensen anders denken dan hij of zij = tolerant
- h zeggen wat iemand moet doen
- i iets erg vervelend vinden; iets helemaal niet willen
- j niet proberen zich in te houden

Lees de tekst van '15 miljoen mensen' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor '15 miljoen mensen'.

3 Waar of niet waar?

a Als we winnen, breekt acuut de passie los.

☐ waar ☐ niet waar

b Een zoon die noemt zijn vader 'Jan'.

☐ waar ☐ niet waar

c Lunch is een broodje pindakaas.

☐ waar ☐ niet waar

4 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Het land waar niemand zich laat gaan, behalve als we winnen, dan breekt acuut de passie los, dan blijft geen mens meer binnen'?

5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Geen uniform is heilig'?

6 Welke etenswaren worden in het lied genoemd?

7 Over welke in het lied genoemde karakterisering van Nederland verbaas jij je het meest? Waarom?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Verwijzen deze woorden naar het verleden, het heden of de toekomst?

- Een zoon die **noemt** zijn vader 'Piet'.
- Waar **betaalt** 'ie nou zijn *huur* van?
- Het land dat **zorgt** voor iedereen.

Als een activiteit nu plaatsvindt, gebruik je de tegenwoordige tijd. De vormen van de tegenwoordige tijd bestaan uit de stam, dat is het hele werkwoord waarbij -(e)n is weggelaten, plus een eventuele uitgang.

- 2 Onderstreep de tegenwoordige tijd in de liedtekst hieronder.

15 miljoen mensen – Fluitsma & Van Tijn

Land van duizend meningen
Het land van nuchterheid
Met z'n allen op het strand
Beschuit bij het ontbijt

Het land waar niemand zich laat gaan
Behalve als we winnen
Dan breekt acuut de passie los
Dan blijft geen mens meer binnen

Het land wars van betutteling
Geen uniform is heilig
Een zoon die noemt zijn vader 'Piet'
Een fiets staat nergens veilig

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde

Die schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

Het land vol groepen van protest
Geen chef die echt de baas is
Gordijnen altijd open zijn
Lunch een broodje kaas is

Het land vol van verdraagzaamheid
Alleen niet voor de buurman
De grote vraag die blijft altijd
Waar betaalt 'ie nou zijn huur van?

Het land dat zorgt voor iedereen
Geen hond die van een goot weet
Met nasiballen in de muur
En niemand die droog brood eet

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die schrijf je niet de wetten voor
Die laat je in hun waarde

15 miljoen mensen
Op dat hele kleine stukje aarde
Die moeten niet het keurslijf in
Die laat je in hun waarde

3 Goed of fout?

1 Maria koop sinaasappels bij de groenteboer.	☐ goed	☐ fout
2 Ik leren Nederlands.	☐ goed	☐ fout
3 Wij voetballen elke zaterdagavond.	☐ goed	☐ fout
4 Jullie bakt een taart.	☐ goed	☐ fout
5 Sinterklaas komt elk jaar naar Nederland.	☐ goed	☐ fout

Zoek iemand die ...

... in een keurslijf zit.

naam: _____

... heel open is.

naam: _____

... wars is van
betutteling.

naam: _____

... graag brood met kaas
eet.

naam: _____

... zich nooit laat gaan.

naam: _____

... zijn/haar fiets altijd
veilig in de schuur/
garage/berging zet.

naam: _____

... beschuit bij het
ontbijt eet.

naam: _____

... vaak voor een familie-
lid zorgt.

naam: _____

... zijn/haar huur altijd
op tijd betaalt.

naam: _____

... weleens iets wint.

naam: _____

... zijn/haar ouders bij de
voornaam noemt.

naam: _____

... anderen altijd in hun
waarde laat.

naam: _____

... echt de baas is.

naam: _____

... zijn/haar kinderen
weleens de wet voor-
schrijft.

naam: _____

... graag binnen blijft.

naam: _____

Je bent al geruime tijd in Nederland en hebt je beste vriend/vriendin uit je land van herkomst al lang niet gesproken. Schrijf een persoonlijke brief waarin je vertelt over je verblijf in Nederland. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- beschrijving van het verblijf in Nederland
- mening over het verblijf in Nederland
- gepaste afsluiting

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal grey lines across its entire width, providing a template for handwriting practice or general note-taking. The margins are consistent on all sides.

4

George Groot – In wezen is de mens alleen

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het gedicht voorkomen.

☐ doorgaans	☐ feest
☐ meestal	☐ festijn
☐ geborgenheid	☐ immers
☐ gezelligheid	☐ tenslotte
☐ dikwijls	☐ naar
☐ vaak	☐ raar
☐ fuiken	☐ café
☐ luiken	☐ stadion
☐ nu	☐ Koninginnedag
☐ vandaag	☐ Koningsdag

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 In wezen is er geen verschil tussen de twee producten.
- 2 De moeder koesterde haar huilende baby.
- 3 In een relatie willen veel mensen vooral geborgenheid.
- 4 Hij had een pijnlijke rug.
- 5 Het vertrek van de directeur is een groot gemis voor het bedrijf.
- 6 De politie heeft op hardhandige wijze de vechtenden uit elkaar gehaald.
- 7 De nieuwe directeur beëindigde zijn verhaal met de woorden: 'En nu aan het werk.'
- 8 Ze zijn niet thuis, want de luiken zitten voor de ramen.
- 9 Het kind zat bij zijn vader op schoot.
- 10 Het parlement voelt zich misleid door de minister.

Definities

- 1 in wezen = _____
- 2 koesteren = _____
- 3 de geborgenheid = _____
- 4 pijnlijk = _____
- 5 het gemis = _____
- 6 hardhandig = _____
- 7 beëindigen = _____
- 8 het luik = _____
- 9 de schoot = _____
- 10 misleiden = _____

- a een eind maken aan iets, met iets stoppen = afsluiten
- b gevoel dat je veilig en op je gemak bent
- c het ontbreken van iets dat je nodig hebt
- d een actie met geweld
- e met liefde beschermen
- f een plank voor een raam om de kamer te beschermen tegen het weer
- g iemand expres dingen laten denken die niet kloppen
- h iets wat pijn doet
- i de voorkant van de bovenbenen van iemand die zit
- j in feite

beëindigen

de geborgenheid

het gemis

hardhandig

koesteren

het luik

misleiden

pijnlijk

de schoot

in wezen

**een eind maken
aan iets, met iets
stoppen =
afsluiten**

**gevoel dat je
veilig en op je
gemak bent**

het ontbreken van
iets dat je nodig
hebt

een actie met
geweld

met liefde
beschermen

een plank voor het
raam om de kamer
te beschermen
tegen het weer

iemand expres
dingen laten
denken die niet
kloppen

iets wat pijn doet

de voorkant van de
bovenbenen van
iemand die zit

in feite

Lees de tekst van 'In wezen is de mens alleen' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Bedenk een andere titel voor 'In wezen is de mens alleen'.

3 Waar of niet waar?

a De kinderjaren zijn voor de mens altijd leuk.

☐ waar ☐ niet waar

b Thuis wacht de familie.

☐ waar ☐ niet waar

c De mens is altijd alleen.

☐ waar ☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☐ d bedroefd

5 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'een gouden tijd'?

6 Hoe denkt de auteur van het gedicht over de liefde?

☐ a Alleen de liefde van een kind is echt.

☐ b Liefde is nooit voor altijd.

☐ c Liefde is een illusie.

7 Waar geloven mensen in de illusie, volgens de auteur van dit gedicht?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Later in **je** puberjaren voel je pijnlijk het gemis.
- In wezen is de mens alleen, ook al spelen kinderen op **je** schoot.
- In wezen is de mens alleen, ook al is **je** vriendenkring nog zo groot.

Om een bezitsrelatie uit te drukken kun je het bezittelijk voornaamwoord gebruiken:

ik	mijn/m'n
jij/je	jouw/je
u (enkelvoud)	uw
hij	zijn/z'n
zij/ze (enkelvoud)	haar/d'r
het	zijn
wij/we	ons/onze
jullie	jullie
u (meervoud)	uw
zij/ze (meervoud)	hun

- 2 Vul het bezittelijk voornaamwoord in.

- Ik heb een boek. _____ boek is rood.
- Jij hebt ook een boek. _____ boek is groen.
- Hij heeft een zwart boek. Dat is _____ boek.
- U heeft een nieuw boek. _____ boek is duur.
- Zij heeft ook een boek. Dat is _____ boek.
- Wij hebben drie boeken. _____ boeken staan in de kast.
- Jullie hebben allemaal een boek. _____ boeken liggen op tafel.
- Zij hebben ook boeken. _____ boeken zijn al oud.

3 Vul het bezittelijk voornaamwoord in.

- 1 Dat is _____ boek. (zij enkelvoud)
- 2 _____ boeken zijn al oud. (zij meervoud)
- 3 _____ boek is groen. (jij)
- 4 _____ boeken liggen op tafel. (jullie)
- 5 _____ boek is rood. (ik)
- 6 _____ boeken staan in de kast. (wij)
- 7 _____ boek is duur. (u)
- 8 Dat is _____ boek. (hij)

Iedereen is weleens eenzaam. Schrijf een persoonlijke brief gericht aan een vriend of vriendin waarin je vertelt over een eenzame periode en waarin je advies vraagt om eenzaamheid tegen te gaan. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- beschrijving van een eenzame periode
- mening over de eenzame periode
- verzoek om advies om eenzaamheid tegen te gaan
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

5

Veldhuis & Kemper – Te blond

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

Te blond – Veldhuis & Kemper

Je haren zijn te blond
Je lippen veel te (1) *bol/vol*
Je borsten zijn te groot
En je blouse staat veel te bol
Je (2) *benen/tenen* zijn te lang
En je riem is veel te groot
Je broek zit veel te strak
En je buik is veel te bloot

Je rug die staat te (3) *bol/hol*
Je hakken zijn te hoog
Je huid die staat te strak
En je haar is veel te droog
Te veel vet is (4) *voorgelogen/weggezogen*
Te veel rimpels weggehaald
Alles is te naakt
Maar wat me raakt
Dat zijn je ogen

Ogen die niet passen
Bij een lijf of (5) *andersom/omgekeerd*
Want je ogen hebben klasse

Ook al weet ik niet waarom
 Je hebt ogen die (6) *bijpassend/verrassend* zijn
 Die helder en doortastend zijn
 Haal die waas van je gezicht
 Want je ogen zitten dicht

Van top tot teen (7) *cliché/oké*
 Maar je ogen doen niet mee
 Logisch is het niet
 Ik denk niet eens dat je het ziet
 Als je naar (8) *jezelf/mezelf* kijkt
 En je eigen blik ontwijkt
 Alles wat je bent
 Is maar 1% je ogen

Ogen die niet passen
 Bij een lijf of (5) *andersom/omgekeerd*
 Want je ogen hebben klasse
 Ook al weet ik niet waarom
 Je hebt ogen die (6) *bijpassend/verrassend* zijn
 Die helder en doortastend zijn
 Haal die waas van je gezicht
 Want je ogen zitten dicht

En als je het hebt weggehaald
 Afgedaan en terug (9) *gedouwd/gestouwd*
 Dan zijn jouw ogen vrij
 En zie ik (10) *al/pas*
 Wie je bent
 Want je ogen die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij
 Die zijn jij

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 Hij droeg een bruine riem om zijn broek.
- 2 Zij heeft een donkere huid.
- 3 Zij kwam naakt de badkamer uit.
- 4 Het boek is verrassend goed geschreven.
- 5 De piano heeft een heldere klank.
- 6 Tijdens de onrust trad de politie doortastend op.
- 7 Ze willen beslist niet met ons meedoen.
- 8 Zijn blik gleed over het artikel in de krant.
- 9 Ko kon de vallende piano maar net ontwijken.
- 10 De man deed zijn hoed af.

Definities

- 1 de riem = _____
- 2 de huid = _____
- 3 naakt = _____
- 4 verrassend = _____
- 5 helder = _____
- 6 doortastend = _____
- 7 meedoen = _____
- 8 de blik = _____
- 9 ontwijken = _____
- 10 afdoen = _____

- a iets uittrekken, van je af halen
- b de manier waarop je naar iets kijkt
- c niet aarzelen bij het oplossen van problemen
- d mooi en duidelijk klinken
- e de buitenste laag van het lichaam = het vel
- f samen met anderen doen = deelnemen
- g zonder kleren = bloot
- h proberen niet te ontmoeten of te treffen
- i een smalle band, meestal van leer, waarmee je iets kunt vastmaken
- j iets wat je niet verwacht

Iets uittrekken, van je af halen

De manier waarop je naar iets kijkt

Niet aarzelen bij het oplossen van een probleem

Mooi en duidelijk klinken

De buitenste laag van het lichaam = het vel

Samen met anderen doen = deelnemen

Zonder kleren = bloot

Proberen niet te ontmoeten of te treffen

Een smalle band, meestal van leer, waarmee je iets kunt vastmaken

Iets wat je niet verwacht

naakt

helder

doortastend

de riem

afdoen

verrassend

verrassend

meedoen

de blik

de riem

naakt

de huid

de blik

ontwijken

verrassend

helder

afdoen

naakt

verrassend

de blik

naakt

de huid

doortastend

helder

helder

verrassend

de blik

doortastend

afdoen

naakt

de huid

verrassend

ontwijken

meedoen

doortastend

de riem

verrassend

de huid

meedoen

afdoen

naakt

helder

ontwijken

meedoen

de huid

verrassend

doortastend

helder

afdoen

verrassend

helder

de blik

naakt

meedoen

Lees de tekst van 'Te blond' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Te blond'.

3 Waar of niet waar?

a	Er is te veel vet weggezogen.	☐ waar	☐ niet waar
b	Er zijn te weinig rimpels weggehaald.	☐ waar	☐ niet waar
c	De ogen zijn helder en doortastend.	☐ waar	☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

- ☐ a blij
- ☐ b boos
- ☐ c bang
- ☐ d bedroefd

5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'wat me raakt'?

6 Waarom vinden de auteurs van het lied dat de ogen niet bij het lijf passen?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Je borsten zijn (te) **groot**.
- Je broek zit (veel te) **strak**.
- Je hakken zijn (te) **hoog**.

Het bijvoeglijk naamwoord beschrijft een kenmerk van een persoon of een ding. Het bijvoeglijk naamwoord kan na het onderwerp en het werkwoord komen, maar ook voor een zelfstandig naamwoord:

	enkelvoud	meervoud
bepaald	het mooie boek	de mooie boeken
bepaald	de mooie jurk	de mooie jurken
onbepaald	een mooi boek	mooie boeken
onbepaald	een mooie jurk	mooie jurken

- 2 Onderstreep de bijvoeglijke naamwoorden in de liedtekst hieronder.

Te blond – Veldhuis & Kemper

Je haren zijn te blond
 Je lippen veel te vol
 Je borsten zijn te groot
 En je blouse staat veel te bol
 Je benen zijn te lang
 En je riem is veel te groot
 Je broek zit veel te strak
 En je buik is veel te bloot

Je rug die staat te hol
 Je hakken zijn te hoog
 Je huid die staat te strak

En je haar is veel te droog
 Te veel vet is weggezogen
 Te veel rimpels weggehaald
 Alles is te naakt
 Maar wat me raakt
 Dat zijn je ogen

Ogen die niet passen
 Bij een lijf of andersom
 Want je ogen hebben klasse
 Ook al weet ik niet waarom
 Je hebt ogen die verrassend zijn

Die helder en doortastend zijn
Haal die waas van je gezicht
Want je ogen zitten dicht

Van top tot teen cliché
Maar je ogen doen niet mee
Logisch is het niet
Ik denk niet eens dat je het ziet
Als je naar jezelf kijkt
En je eigen blik ontwijkt
Alles wat je bent
Is maar 1% je ogen

Ogen die niet passen
Bij een lijf of andersom
Want je ogen hebben klasse
Ook al weet ik niet waarom

Je hebt ogen die verrassend zijn
Die helder en doortastend zijn
Haal die waas van je gezicht
Want je ogen zitten dicht

En als je het hebt weggehaald
Afgedaan en terug gestouwd
Dan zijn jouw ogen vrij
En zie ik pas
Wie je bent
Want je ogen die zijn jij
Die zijn jij
Die zijn jij
Die zijn jij
Die zijn jij
Die zijn jij
Die zijn jij

3 Vul het bijvoeglijk naamwoord in.

	Bepaald		Onbepaald	
	Enkelvoud	Meervoud	Enkelvoud	Meervoud
blond	de _____ haar	de _____ haren	een _____ haar	_____ haren
bloot	de _____ buik	de _____ buiken	een _____ buik	_____ buiken
bol	de _____ blouse	de _____ blouses	een _____ blouse	_____ blouses
blauw	het _____ oog	de _____ ogen	een _____ oog	_____ ogen
hol	de _____ rug	de _____ ruggen	een _____ rug	_____ ruggen
hoog	de _____ hak	de _____ hakken	een _____ hak	_____ hakken
lang	het _____ been	de _____ benen	een _____ been	_____ benen
vol	de _____ lip	de _____ lippen	een _____ lip	_____ lippen
strak	de _____ broek	de _____ broeken	een _____ broek	_____ broeken
diep	de _____ rimpel	de _____ rimpels	een _____ rimpel	_____ rimpels

jassen

jassen

jassen

jassen

tafels

tafels

tafels

tafels

honden

honden

honden

honden

koeken

koeken

koeken

koeken

broeken

broeken

broeken

broeken

mensen

mensen

mensen

mensen

telefoons

telefoons

telefoons

telefoons

Beschrijf één van je medecursisten in ongeveer 100 woorden. Maak gebruik van bijvoeglijke naamwoorden. Let op: noem niet de naam van degene die je beschrijft!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

6

Kees Spiering – Thuis

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

Thuis – Kees Spiering

Alsof je een plek (1) _____ .

Om je heen kijkt en weet
dat je thuis bent.

Een weiland, vergeten
(2) _____ duinen en bosrand,
iemand buigt tussen jou
en een feest – op zoek
naar de wijn, een (3) _____
wordt zijn eerste woorden,
wat geschreven werd voor jou
door een nooit (4) _____ hand.

Alsof je dit al kende
voor je het zag. Er (5) _____ was
voor je er zou komen.

Zo thuis

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 Vroeger konden we op dit veld voetballen, maar nu staat er een hek omheen.
- 2 Er liepen negen koeien in het weiland.
- 3 We maakten een lange wandeling door de duinen.
- 4 Het boek lag op de rand van de tafel.
- 5 Alle mensen bogen toen de koning de kamer binnenkwam.
- 6 Hij drinkt graag wijn bij het eten.

Definities

- 1 omheen = _____
- 2 het weiland = _____
- 3 het duin = _____
- 4 de rand = _____
- 5 buigen = _____
- 6 de wijn = _____

- a met je hoofd naar beneden bewegen, meestal uit respect
- b een heuvel van zand bij de zee
- c rondom
- d het buitenste deel van iets
- e een veld met gras waar een boer bijvoorbeeld koeien op laat lopen = de wei
- f een drank met alcohol, die gemaakt wordt van druiven

Welk woord hoort niet in de reeks thuis? Waarom niet?

1 buigen – knikken – krommen – strekken

2 de boulevard – het duin – de kust – het strand

3 omheen – overheen – onderdoor – tijdens

4 de kant – het midden – de rand – de zijde

5 de boerderij – de wei – de weide – het weiland

6 het bier – de cola – de jenever – de wijn

Lees de tekst van 'Thuis' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met de uitspraak 'Zo thuis'?

- ☐ a snel thuis
- ☐ b op deze manier thuis
- ☐ c bijna thuis

3 De auteur van het gedicht gebruikt meerdere malen het woord 'alsof'. Waarvoor wordt dit woord gebruikt?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zin uit het gedicht. Let daarbij vooral op het vetgedrukte woord. Waarnaar verwijst dit woord?

- Alsof je om **je** heen kijkt en weet dat je thuis bent.

De vormen 'me', 'je', 'zich' en 'ons' noemen we wederkerende voornaamwoorden. Ze verwijzen terug naar het onderwerp van de zin:

ik	vergis	me
jij	vergist	je
u	vergist	zich
hij	vergist	zich
zij	vergist	zich
het	vergist	zich
wij	vergissen	ons
jullie	vergissen	je
u	vergist	zich
zij	vergissen	zich

- 2 Goed of fout?

1 Hij vergist mij vaak.	☐ goed	☐ fout
2 Ik erger hem altijd aan mijn irritante broertje.	☐ goed	☐ fout
3 Als Sandra een toets moet maken, windt ze zich altijd erg op.	☐ goed	☐ fout
4 De baby verslikte ons in de melk.	☐ goed	☐ fout
5 Stelt u zich even voor.	☐ goed	☐ fout

3 Waarnaar verwijst het wederkerende voornaamwoord?

1 Iedereen verslaapt zich weleens.

2 De demente vrouw herinnert zich nog wel veel van vroeger.

3 Wij maken ons veel zorgen om onze zieke hond.

4 De kinderen amuseerden zich prima in het attractiepark.

5 Als ik vrij heb, verveel ik me nooit.

4 Vul het wederkerende voornaamwoord in.

1 Voetballers stellen _____ op het veld vaak erg aan.

2 Als student moest ik _____ vaak haasten om mijn werk op tijd af te krijgen.

3 Na het sporten wassen wij _____ altijd meteen.

4 De uitslag van het examen laat op _____ wachten.

5 Schaam jij _____ voor je slechte cijfers?

Zoek iemand die ...

... zich weleens ergens
op abonneert.

naam: _____

... zich weleens bemoeit
met iemand anders.

naam: _____

... zich altijd netjes
gedraagt.

naam: _____

... zich goed kan inleven
in anderen.

naam: _____

... zich tijdens de les
weleens misdraagt.

naam: _____

... zich altijd ontfermt
over de kinderen.

naam: _____

... zich weleens overeet.

naam: _____

... zich weleens schaamt
als hij/zij Nederlands
praat.

naam: _____

... zich altijd uitslooft
voor het andere geslacht.

naam: _____

... zich weleens vergist
in de datum.

naam: _____

... zich graag wil
verloven.

naam: _____

... zich weleens ver-
schuilt achter iemand
anders.

naam: _____

... zich weleens verslikt
in zijn/haar eigen
speeksel.

naam: _____

... zich weleens ver-
spreekt.

naam: _____

... zich altijd voorneemt
om zijn/haar best te
doen tijdens de les.

naam: _____

Werk samen met een medecursist. Stel elkaar de ‘wat-doe-je-als-je...?’-vragen. Verwerk in je antwoord telkens een aantal van de gegeven wederkerende werkwoorden.

Voorbeeld:

Cursist A: Wat doe je als je wakker wordt?

Cursist B: Ik **kleed me** aan. Wat doe jij als je wakker wordt?

Cursist A: Eerst **draai** ik **me** nog een keer **om**. Daarna **was** ik **me**.

Situatie 1: Wat doe je als je ziek bent?

- Gebruik: zich zorgen maken, zich afmelden, zich ziek melden.

Situatie 2: Wat doe je als je naar het theater gaat?

- Gebruik: zich amuseren, zich vermaken, zich voornemen.

Situatie 3: Wat doe je als je je schaamt?

- Gebruik: zich vergissen, zich verspreken, zich uit de voeten maken.

Je medecursist wil graag iets leren over jouw land van herkomst. Schrijf een persoonlijke brief gericht aan je medecursist waarin je hem/haar vertelt over jouw land van herkomst. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- beschrijving van het land van herkomst
- mening over het land van herkomst
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

7 Doe Maar – Pa

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

Pa – Doe Maar

Zoals je daar nu zit, je haren (1) *bijna/weldra* wit
De rimpels op je handen
Zo (2) *vriendelijk/vindingrijk* en zacht, wie had dat ooit gedacht
Je bent zoveel veranderd
Ik werd niet wat jij wou, maar pappa (3) *luister/fluister* nou
Ik doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Jij was heel wat van (4) *plan/span*, maar daar kwam weinig van
Ik lever geen (5) *prestaties/presentaties*
Ik heb niet veel geleerd, deed alles net verkeerd
Heb moeite met (6) *relaties/frustraties*
Ik loop niet in de rij, ik breek en vecht me vrij
En doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, (7) *was/pas* eerst je handen
Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden
Blijf niet (8) *hangen/stangen*, recht naar huis toe, spreek met twee woorden
Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Ik sta hier en ik (9) *zing/spring*, ik doe gewoon mijn ding
Dat moet je accepteren
Ach (3) *luister/fluister* nou toch pa, het is nog niet te laat

Want leven kun je leren

Ik weet niet waar ik sta, loop (10) *niemand/iemand* achterna

Maar doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, (7) *was/pas* eerst je handen

Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden

Blijf niet (8) *hangen/stangen*, recht naar huis toe, spreek met twee woorden

Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

Pa – Doe Maar

Zoals je daar nu zit, je haren bijna wit

De (1) rimpels op je handen

Zo (2) vriendelijk en zacht, wie had dat ooit gedacht

Je bent zoveel veranderd

Ik werd niet wat jij wou, maar pappa luister nou

Ik doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Jij was heel wat van plan, maar daar kwam weinig van

Ik lever geen (3) prestaties

Ik heb niet veel geleerd, deed alles net verkeerd

Heb moeite met relaties

Ik loop niet in de rij, ik breek en (4) vecht me vrij

En doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een (5) das om, was eerst je handen

(6) Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden

Blijf niet hangen, recht naar huis toe, (7) spreek met twee woorden

Stel je (8) netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Ik sta hier en ik zing, ik doe gewoon mijn ding

Dat moet je accepteren

Ach luister nou toch pa, het is nog niet te laat

Want leven kun je leren

Ik weet niet waar ik sta, loop niemand achterna

Maar doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een (5) das om, was eerst je handen

(6) Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden

Blijf niet hangen, recht naar huis toe, (7) spreek met twee woorden

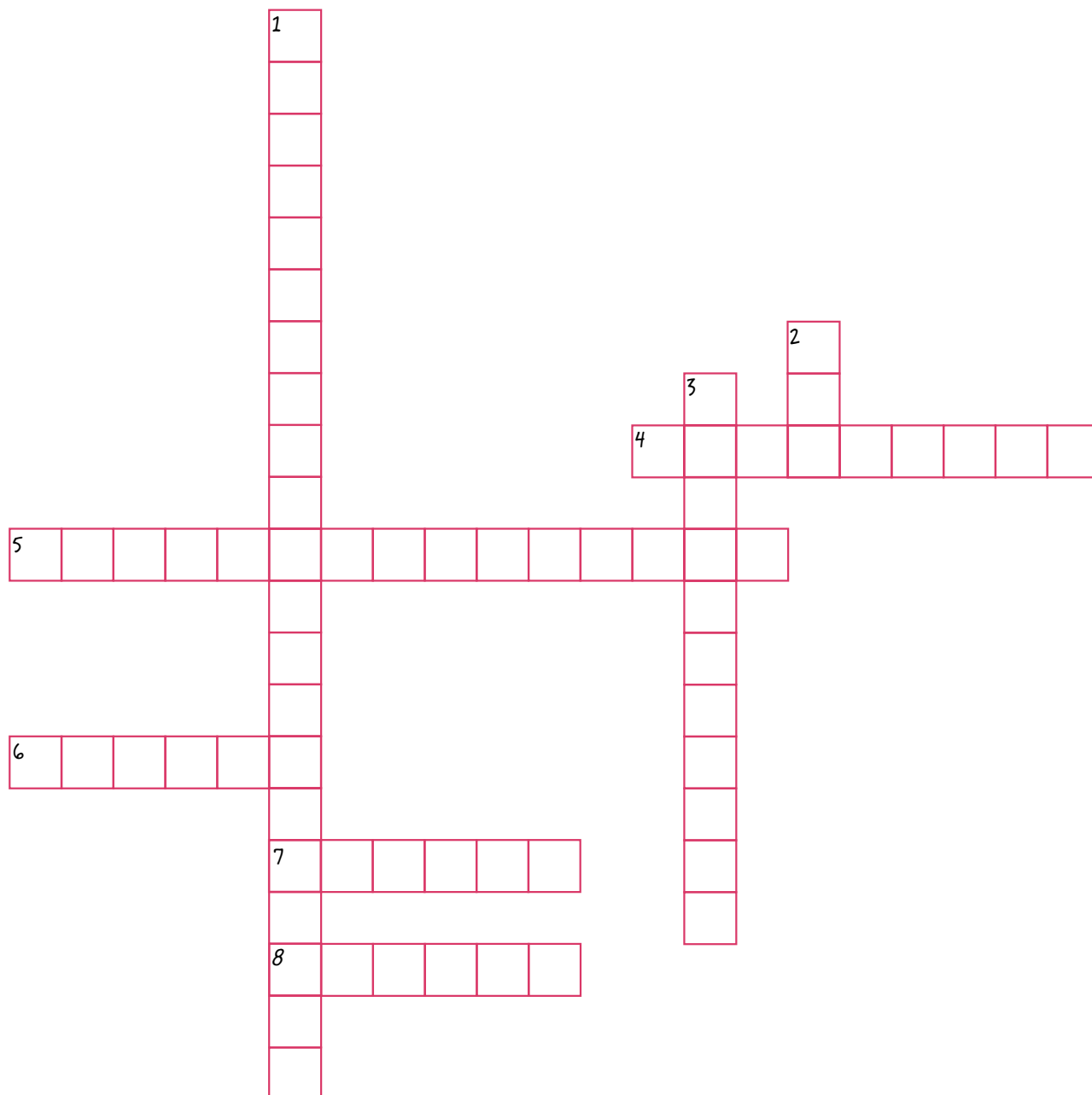
Stel je (8) netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Definities

- 1 de rimpel = _____
- 2 vriendelijk = _____
- 3 de prestatie = _____
- 4 zich vrijvechten = _____
- 5 de das = _____
- 6 kammen = _____
- 7 met twee woorden spreken = _____
- 8 netjes = _____

- a een lang stuk stof dat je om je hals draagt
- b (haar) met een kam netjes maken
- c niet alleen met ja of nee antwoorden
- d iets doen zoals het hoort
- e iets wat je goed doet
- f een dunne lijn of een smalle vouw, vooral in het gezicht
- g iemand die aardig is en dingen doet om je te helpen
- h door te vechten zichzelf bevrijden

Vul horizontaal en verticaal de woorden in volgens de genummerde omschrijvingen.

Horizontaal

- 4 iets wat je goed doet
- 5 door te vechten zichzelf bevrijden
- 6 iets doen zoals het hoort
- 7 een dunne lijn of een smalle vouw, vooral in het gezicht
- 8 (haar) met een kam netjes maken

Verticaal

- 1 niet alleen met ja of nee antwoorden
- 2 een lang stuk stof dat je om je hals draagt
- 3 iemand die aardig is en dingen doet om je te helpen

Lees de tekst van 'Pa' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Pa'.

3 Waar of niet waar?

- a** De vader van de hoofdpersoon in het lied is nog jong. ☐ waar ☐ niet waar
- b** De hoofdpersoon in het lied is gelukkig getrouwd. ☐ waar ☐ niet waar
- c** De hoofdpersoon in het lied heeft een goede relatie met zijn vader. ☐ waar ☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

- ☐ **a** blij
- ☐ **b** boos
- ☐ **c** bang
- ☐ **d** bedroefd

5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met de uitspraak 'Ik loop niet in de rij'?

6 In de tekst worden veel bevelen gegeven. Noem er drie.

7 Waar kwam weinig van?

8 Wat moet de vader van de hoofdpersoon in het lied accepteren?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden? Van welke werkwoordsvorm wordt gebruikgemaakt?

- Ik werd niet wat jij wou, maar pappa **luister** nou.
- **Knoop** je jas dicht, **doe** een das **om**, **was** eerst je handen.
- **Kam** je haren, **recht** je schouders, **denk** aan je tanden.

- 2 Onderstreep de gebiedende wijs in de liedtekst hieronder.

Pa – Doe Maar

Zoals je daar nu zit, je haren bijna wit
 De rimpels op je handen
 Zo vriendelijk en zacht, wie had dat ooit gedacht
 Je bent zoveel veranderd
 Ik werd niet wat jij wou, maar pappa **luister** nou
 Ik doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Jij was heel wat van plan, maar daar kwam weinig van
 Ik lever geen prestaties
 Ik heb niet veel geleerd, deed alles net verkeerd
 Heb moeite met relaties
 Ik loop niet in de rij, ik breek en vecht me vrij
 En doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, was eerst je handen
 Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden
 Blijf niet hangen, recht naar huis toe, spreek met twee woorden
 Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

Ik sta hier en ik zing, ik doe gewoon mijn ding
 Dat moet je accepteren
 Ach luister nou toch pa, het is nog niet te laat

Want leven kun je leren

Ik weet niet waar ik sta, loop niemand achterna

Maar doe de dingen die ik doe, met mijn ogen dicht

Knoop je jas dicht, doe een das om, was eerst je handen

Kam je haren, recht je schouders, denk aan je tanden

Blijf niet hangen, recht naar huis toe, spreek met twee woorden

Stel je netjes voor, eet zoals het hoort en zeg u

3 Vul de gebiedende wijs in.

1 _____ (verroeren) je niet!

2 _____ (blijven) er toch ook met je vingers van af!

3 _____ (doen) de deur dicht!

4 _____ (komen) eens hier!

5 _____ (eten) smakelijk!

6 _____ (snoepen) verstandig, _____ (eten) een appel!

7 _____ (lezen) voor gebruik de aanwijzing op de verpakking!

8 _____ (geven) me de boter even, alsjeblieft!

9 _____ (geven) de groeten aan je vriend.

10 _____ (blijven) staan!

Werk samen met een medecursist. Vertel aan hem/haar hoe het kopieerapparaat hieronder werkt. Maak daarbij gebruik van de gebiedende wijs.

Voorbeeld: eerst geld in het apparaat gooien → Gooi eerst geld in het apparaat.

1 eerst een afbeelding onder de klep leggen

2 dan de correcte instellingen kiezen

3 daarna op de groene knop drukken

4 vervolgens de kopieën pakken

Je medecursist vertelt hoe het pinautomaat hieronder werkt. Schrijf de juiste nummers naast de plaatjes.

Werk samen met een medecursist. Hij/zij vertelt hoe het kopieerapparaat hieronder werkt. Schrijf de juiste nummers naast de plaatjes.

Vertel aan je medecursist hoe het pinautomaat hieronder werkt. Maak daarbij gebruik van de gebiedende wijs.

Voorbeeld: eerst geld in het apparaat gooien → Gooi eerst geld in het apparaat.

1 eerst de pinpas in het apparaat steken

2 dan de pincode invoeren

3 daarna op de groene knop drukken

4 vervolgens de pinpas uit het apparaat halen

Je bent je ouders erg dankbaar voor de manier waarop ze je opgevoed hebben. Schrijf een bedankbriefje waarin je je waardering laat blijken. Het briefje moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- bedankje
- persoonlijke boodschap
- gepaste afsluiting

[illegible]

8

Linda Vogelesang – Lieve juf

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het gedicht voorkomen.

☐ juf	☐ geeft
☐ meester	☐ heeft
☐ meer	☐ net
☐ weer	☐ niet
☐ wel	☐ kus
☐ wil	☐ zoen
☐ held	☐ nooit
☐ politieagent	☐ ooit
☐ beesten	☐ snel
☐ dieren	☐ vlug

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 De juf vertelde de klas over de geschiedenis van België.
- 2 De held redde het kind uit het water.
- 3 Als er niet snel een taxi komt, mis ik mijn vliegmachine.
- 4 Toen de mensen in het café gingen vechten, moest de politie komen.
- 5 Enge films moeten op de tv niet zo vroeg op de avond vertoond worden.
- 6 De vaas wiebelde toen de hond tegen de tafel aan liep.
- 7 De man probeerde met een touw het kind uit het water te trekken.
- 8 Zij balanceerde op haar tenen om iets te kunnen zien.
- 9 De directeur van de school had nog nooit lesgegeven.
- 10 Als ze haar best doet, kan ze haar studie volgend jaar afmaken.
- 11 Hij gaf haar een kus op haar wang.

Definities

- 1 de juf = _____
- 2 de held = _____
- 3 de vliegmachien/vliegmachine = _____
- 4 vechten = _____
- 5 eng = _____
- 6 wiebelen = _____
- 7 het touw = _____
- 8 balanceren = _____
- 9 lesgeven = _____
- 10 je best doen = _____
- 11 de kus = _____

- a bewegen en proberen niet te vallen
- b iets zo goed mogelijk doen
- c iets waarvan je bang wordt
- d iemand die anderen helpt door iets te doen wat anderen niet durven
- e een lerares op de basisschool = de juffrouw, de onderwijzeres
- f een groet of een liefkozing met de lippen = de zoen
- g een leerling of een groep leerlingen dingen laten leren
- h een lange dikke draad van in elkaar gedraaide draden
- i ruzie maken en elkaar daarbij pijn doen aan het lichaam
- j een voertuig voor het vervoer van mensen en goederen door de lucht
- k heen en weer bewegen; bijna vallen

Zoek in het diagram de woorden uit de woordenlijst hieronder en streep ze weg. De woorden staan horizontaal (van links naar rechts en van rechts naar links), verticaal (van boven naar beneden en van beneden naar boven) en diagonaal (schuin).

☐ balanceren	☐ lesgeven
☐ je best doen	☐ touw
☐ eng	☐ vechten
☐ held	☐ vliegmachien
☐ juf	☐ wiebelen
☐ kus	

S	Q	R	V	J	W	U	O	T	I	O	G	N	C	J	B	C	M
C	N	G	W	W	E	D	W	T	H	K	H	Q	Q	T	I	X	F
D	M	D	I	T	K	B	B	I	V	E	X	H	Q	U	J	B	K
O	V	D	E	W	D	N	E	N	E	V	L	O	Q	J	B	P	A
F	Q	L	L	J	F	N	N	S	D	B	M	D	A	W	N	N	U
W	E	W	I	S	K	E	T	E	T	I	E	K	M	C	E	J	F
T	R	G	Q	E	P	X	K	T	R	D	T	L	J	R	V	J	S
Y	O	T	V	H	G	U	I	O	Q	E	O	Q	E	Y	E	H	H
M	P	X	T	K	O	M	D	Y	X	D	C	E	N	N	G	R	U
C	C	P	Z	V	M	Y	A	C	Y	J	B	N	N	S	S	O	X
C	R	T	X	E	J	C	S	C	D	W	S	L	A	E	E	B	U
F	T	E	C	C	T	D	R	G	H	I	R	M	Q	L	L	H	R
G	T	G	C	H	F	F	D	L	H	I	X	S	Q	C	A	H	Q
J	P	V	K	T	A	E	B	O	V	W	E	V	V	Q	Y	B	J
X	X	O	U	E	C	N	H	R	O	F	I	N	B	K	E	I	U
W	J	F	S	N	W	G	G	K	O	C	C	L	S	O	Z	B	F
V	D	S	U	U	F	R	Y	C	K	X	X	J	Q	C	B	O	G
F	M	E	O	O	Y	A	M	V	E	V	H	N	H	T	K	T	H

Lees de tekst van 'Lieve juf' en geef antwoord op onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Bedenk een andere titel voor 'Lieve juf'.

3 Waar of niet waar?

- a De hoofdpersoon in het gedicht schrijft zijn/haar juf een briefje om te zeggen dat hij/zij morgen later naar de les komt. ☐ waar ☐ niet waar
- b De hoofdpersoon in het gedicht vindt zijn/haar juf een slechte onderwijzeres. ☐ waar ☐ niet waar
- c De hoofdpersoon in het gedicht wil zijn/haar lerares graag helpen, mocht haar ooit iets overkomen. ☐ waar ☐ niet waar

4 Wat moet je volgens het gedicht leren om held te kunnen zijn?

5 Waarom komt de hoofdpersoon in het gedicht niet meer naar school?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden? Wanneer gebruik je 'niet' en wanneer gebruik je 'geen'?

- Ik schrijf u even om te zeggen dat ik **niet** meer kom.
- U geeft **geen** les daarin.
- Daarom heeft naar school gaan voor mij **niet** zo veel zin.

Er zijn twee manieren om iets te ontkennen: met 'geen' en met 'niet'. 'Geen' gebruik je voor de ontkenning van een onbepaald zelfstandig naamwoord. In alle andere gevallen gebruik je 'niet'.

- 2 Goed of fout?

1 Wij hebben niet een auto.	☐ goed	☐ fout
2 Hij heeft geen kinderen.	☐ goed	☐ fout
3 Ik lust niet spaghetti.	☐ goed	☐ fout
4 Ik hou niet van vlees.	☐ goed	☐ fout
5 Jullie gaan geen op vakantie.	☐ goed	☐ fout

- 3 Vul 'niet' of 'geen' in.

- 1 Mijn moeder is _____ thuis.
- 2 Ik hou _____ van vis.
- 3 Ik lust _____ appeltaart.
- 4 Zij heeft _____ rijbewijs.
- 5 Jouw vriend gaat _____ naar de sportschool.
- 6 Gisteren is hij _____ naar school gegaan.
- 7 Wij willen _____ huis kopen.
- 8 Mijn opa kan _____ meer lopen.
- 9 Ik ga _____ boodschappen doen.
- 10 Hij spreekt _____ Nederlands.

accountant	kok
advocaat	piloot
automonteur	politieman
bakker	postbode
boer	psycholoog
brandweerman	tandarts
buschauffeur	timmerman
docent	schilder
dokter	verpleegkundige
kapper	winkelmedewerker

Je bent de juf van de hoofdpersoon in het gedicht en hebt zojuist een brief ontvangen waarin hij/zij je vertelt dat hij/zij niet meer naar de les komt. Schrijf hem/haar een brief terug waarin je vraagt om wel naar je lessen te blijven komen. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- correcte aanspreekvorm
- verzoek om naar de les te blijven komen
- redenen waarom held worden niet mogelijk is
- suggestie voor een andere beroepskeuze
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

9 Nielson – De kleine dingen

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

De kleine dingen – Nielson

die blik op jouw (1) gericht/gezicht
die mooie ogen
waar ik in verdrink
omdat ze me (2) geloven/verdoven

misschien ben ik getikt
maar wat als ik je zeg
dat ik het goed vind zo

de woorden van m'n (3) ma/pa
ik begin ze te begrijpen
leg de foto's naast elkaar
begin op hem te (4) lijken/zeiken
ach dat is de tijd
en ik weet zeker dat het goed is zo
dat vindt hij ook

het zijn nog steeds
de kleine (5) dingen/kringen
die het doen
die het doen voor mij
het zijn nog steeds

de kleine (5) dingen/kringen
die het doen

m'n auto is (6) kapot/verrot
en m'n huis is niet het grootste
toch sta ik vrolijk op
ik ga gewoon een (7) stukje/stukkie lopen

heb ik nou een bord voor m'n kop
als ik het wel goed vind zo
(8) da's/dat is toch gewoon

het moet altijd maar meer zijn
beter en groter
sterker en sneller
en de (9) lat/mat die moet hoger
maar niet in mijn ogen
nee, van mij mag alles klein
gewoon (10) fijn/klein

het moet altijd maar meer zijn
beter en groter

sterker en sneller
 en de (9) *lat/mat* die moet hoger
 maar niet voor mij
 van mij mag alles klein

het moet altijd maar meer zijn
 beter en groter
 sterker en sneller
 en de (9) *lat/mat* die moet hoger
 maar niet voor mij
 van mij mag alles klein
 gewoon (10) *fijn/klein*

waarom moet het meer zijn
 sterker en sneller
 en de (9) *lat/mat* die moet
 de lat die moet hoger
 want van mij mag alles klein
 gewoon (10) *fijn/klein*

het moet altijd maar meer zijn
 beter en groter
 sterker en sneller
 en de (9) *lat/mat* die moet hoger
 maar niet voor mij
 voor mij mag alles klein

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

De kleine dingen – Nielson

die blik op jouw gezicht
die mooie ogen
waar ik in (1) verdrink
omdat ze me geloven

misschien (2) ben ik getikt
maar wat als ik je zeg
dat ik het goed vind zo

de woorden van m'n pa
ik begin ze te begrijpen
leg de foto's naast elkaar
begin op hem te lijken
ach dat is de tijd
en ik weet zeker dat het goed is zo
dat vindt hij ook

het zijn nog steeds
de kleine dingen
die het doen
die het doen voor mij
het zijn nog steeds
de kleine dingen
die het doen

m'n auto is (3) kapot
en m'n huis is niet het grootste
toch sta ik (4) vrolijk op
ik ga gewoon een (5) stukkje lopen

(6) heb ik nou een bord voor m'n kop
als ik het wel goed vind zo
da's toch gewoon

het moet altijd maar meer zijn

beter en groter
sterker en sneller
en (7) de lat die moet hoger
maar niet in mijn ogen
nee, van mij mag alles klein
gewoon klein

het moet altijd maar meer zijn
beter en groter
sterker en sneller
en de lat die moet hoger
maar niet voor mij
van mij mag alles klein

het moet altijd maar meer zijn
beter en groter
sterker en sneller
en de lat die moet hoger
maar niet voor mij
van mij mag alles klein
gewoon klein

waarom moet het meer zijn
sterker en sneller
en de lat die moet
de lat die moet hoger
want van mij mag alles klein
gewoon klein

het moet altijd maar meer zijn
beter en groter
sterker en sneller
en de lat die moet hoger
maar niet voor mij
voor mij mag alles klein

Definities

- 1 verdrinken = _____
- 2 getikt zijn = _____
- 3 kapot = _____
- 4 vrolijk = _____
- 5 het stukkie = _____
- 6 een bord voor je kop hebben = _____
- 7 de lat hoog leggen = _____

Schrijf het juiste woord onder de afbeelding.

Kies uit: een bord voor je kop hebben – kapot – de lat hoog leggen – verdrinken – vrolijk.

Lees de tekst van 'De kleine dingen' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'De kleine dingen'.

3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon van het lied begint steeds meer op zijn vader te lijken.

☐ waar

☐ niet waar

b De hoofdpersoon van het lied wil altijd maar meer.

☐ waar

☐ niet waar

c De auto van de hoofdpersoon van het lied is kapot.

☐ waar

☐ niet waar

4 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Ik ga gewoon een stukkie lopen'?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Mijn huis is niet het **grootste**.
- De lat die moet **hoger**.
- Het moet altijd maar **meer** zijn, **beter** en **groter, sterker** en **sneller**.

Je kunt personen of zaken met elkaar vergelijken door -er of -st achter het bijvoeglijk naamwoord te zetten. Met -er vorm je de vergrotende trap (bij een woord dat op -r eindigt, komt er -der achter), met -st de overtreffende trap. Er bestaan ook onregelmatige vormen. Na de vergrotende trap gebruiken we 'dan': Kees is sterker dan Jaap; de lucht is vandaag helderder dan gisteren.

- 2 Vul de trap van vergelijking in.

- 1 Ik vind schrijven _____ dan lezen. (*moeilijk*)
- 2 Farida wil altijd een tien halen, Sam neemt genoeg met een zesje. Farida legt de lat _____ dan Sam. (*hoog*)
- 3 Mirna is Nederlands kampioen hardlopen. Zij rent het _____ van iedereen. (*hard*)
- 4 Dawood heeft vier zussen, ik heb er maar twee. Dawood heeft _____ zussen dan ik. (*veel*)
- 5 Wat vinden jullie _____ : vlees of vis? (*lekker*)

Zoek iemand die ...

... de lat hoger legt
dan jij.

naam: _____

... het hardst kan
rennen.

naam: _____

... ouder is dan de
docent.

naam: _____

... sterker is dan
Popeye.

naam: _____

... de langste haren
heeft.

naam: _____

... lichtere ogen heeft
dan jij.

naam: _____

... meer dan twee
kinderen heeft.

naam: _____

... de warmste handen
heeft.

naam: _____

... de grootste voeten
heeft.

naam: _____

... het sportiefst is.

naam: _____

Werk samen met twee medecursisten. Jullie willen graag een nieuwe auto kopen. Overtuig je medecursisten van jouw keuze. Let daarbij op het gebruik van de trappen van vergelijking.

Auto 1

Prijs: € 8.500,-
Kleur: wit
Aantal gereden kilometers: 100.000
Verbruik: 1 op 20
Bouwjaar: 2011
Topsnelheid: 200 km/uur
Aantal deuren: 4

Auto 2

Prijs: € 12.000,-
Kleur: rood
Aantal gereden kilometers: 60.000
Verbruik: 1 op 30
Bouwjaar: 2015
Topsnelheid: 160 km/uur
Aantal deuren: 5

Auto 3

Prijs: € 30.000,-
Kleur: grijs
Aantal gereden kilometers: 10.000
Verbruik: 1 op 15
Bouwjaar: 2016
Topsnelheid: 220 km/uur
Aantal deuren: 3

Auto 4

Prijs: € 5.000,-
Kleur: blauw
Aantal gereden kilometers: 150.000
Verbruik: 1 op 25
Bouwjaar: 2006
Topsnelheid: 140 km/uur
Aantal deuren: 3

Na het beluisteren van het lied van Nielson heb je nagedacht over je leven. Schrijf een persoonlijk-ke brief aan een vriend of vriendin waarin je vertelt over wat je in het leven bereikt hebt en waar je tevreden over bent. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- iets wat je in het leven bereikt hebt
- iets waar je tevreden over bent
- gepaste afsluiting

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice or general writing. There are no margins, text, or other markings on the page.

10 Jan Boerstoel – Recht op vrije meningsuiting

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

Recht op vrije meningsuiting – Jan Boerstoel

Recht op vrije meningsuiting,
dat betekent, heel normaal,
dat je niet de hele dag (1) _____
lopen letten op je taal;
dat je hardop durft te praten
in de tram of in de trein,
over wat je stom of slecht (2) _____,
zonder bang te hoeven zijn.

Recht op vrije meningsuiting,
dat betekent, heel gewoon,
dat er niet wordt meegeluisterd
naar je eigen telefoon;
dat je in de krant (3) _____ schrijven:
'de regering maakt me kwaad',
zonder dat je daar meteen voor
de gevangenis in (4) _____.

Recht op vrije meningsuiting,
dat betekent ook het recht
om te demonstreren, dat je
voor je idealen (5) _____;

door de straat te mogen opgaan
met een spandoek of een bord,
zonder dat je door agenten
in elkaar geslagen (6) _____.

Recht op vrije meningsuiting,
daar is niks bijzonders aan
in een land waar dat soort dingen
allemaal zijn toegestaan.
En dus sta je raar te kijken,
wanneer iemand je (7) _____,
dat in meer dan honderd landen
helemaal dat recht niet (8) _____.

Recht op vrije meningsuiting
heeft nog lang niet iedereen
en voordat het zo ver zijn (9) _____
daar gaan jaren overheen.
Maar al kun je al die mensen
dan niet helpen aan dat recht,
toch helpt het allicht een beetje,
wanneer je er wat van (10) _____.

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

Recht op vrije meningsuiting – Jan Boerstoeel

Recht op (1) vrije meningsuiting,
dat betekent, heel normaal,
dat je niet de hele dag hoeft
lopen letten op je taal;
dat je (2) hardop durft te praten
in de tram of in de trein,
over wat je stom of slecht vindt,
zonder bang te hoeven zijn.

Recht op (1) vrije meningsuiting,
dat betekent, heel gewoon,
dat er niet wordt meegeluisterd
naar je eigen telefoon;
dat je in de krant kunt schrijven:
'de (3) regering maakt me kwaad',
zonder dat je daar meteen voor
de (4) gevangenis in gaat.

Recht op (1) vrije meningsuiting,
dat betekent ook het recht
om te (5) demonstreren, dat je
voor je (6) idealen vecht;
door de straat te mogen opgaan
met een (7) spandoek of een bord,
zonder dat je door (8) agenten
in elkaar geslagen wordt.

Recht op (1) vrije meningsuiting,
daar is niks bijzonders aan
in een land waar dat soort dingen
allemaal zijn (9) toegestaan.
En dus sta je raar te kijken,
wanneer iemand je vertelt,
dat in meer dan honderd landen
helemaal dat recht niet geldt.

Recht op (1) vrije meningsuiting
heeft nog lang niet iedereen
en voordat het zo ver zijn zal
daar gaan jaren overheen.
Maar al kun je al die mensen
dan niet helpen aan dat recht,
toch helpt het (10) allicht een beetje,
wanneer je er wat van zégt.

Definities

- 1 de vrije meningsuiting = _____
- 2 hardop = _____
- 3 de regering = _____
- 4 de gevangenis = _____
- 5 demonstreren = _____
- 6 het ideaal = _____
- 7 het spandoek = _____
- 8 de agent, de agente = _____
- 9 toestaan = _____
- 10 allicht = _____

- a een medewerker van de politie
- b natuurlijk; vanzelfsprekend
- c bij elkaar komen om te laten zien dat je ergens voor of tegen bent
- d een speciaal gebouw voor mensen die niet naar buiten mogen omdat ze straf hebben
- e luid, zodat anderen het kunnen horen
- f een situatie die heel goed is en waarnaar je streeft
- g vrijheid om te zeggen wat je vindt en denkt zonder toestemming van de staat
- h de leiders van een land
- i een doek, vaak aan twee stokken, met daarop een korte tekst waarmee iemand de aandacht wil trekken
- j toestemming geven voor iets; zeggen dat iets mag = goedkeuren

Vul de ontbrekende vormen in. Kies uit: agenten, allicht, gedemonstreerd, de gevangenis, hardop, ideaal, vrije meningsuiting, de regering, spandoeken, stond toe.

- 1 _____ is geen vrijbrief om te beledigen.
- 2 Haar vader las de brief _____ voor.
- 3 In Nederland is de koning of koningin lid van _____ .
- 4 Om het terrein van _____ staat een hoge muur.
- 5 Tweeduizend mensen hebben gisteren _____ tegen de oorlog.
- 6 Haar _____ is trouwen en twee kinderen krijgen.
- 7 Veel protesterende mensen droegen _____ .
- 8 Veel politieke partijen willen dat er meer _____ komen.
- 9 De directeur _____ niet _____ dat er
gerookt werd in het gebouw.
- 10 Zoveel mensen in een kleine ruimte, dat geeft _____ problemen.

Lees de tekst van 'Recht op vrije meningsuiting' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Hoeveel voorbeelden van recht op vrije meningsuiting worden er in het gedicht genoemd?

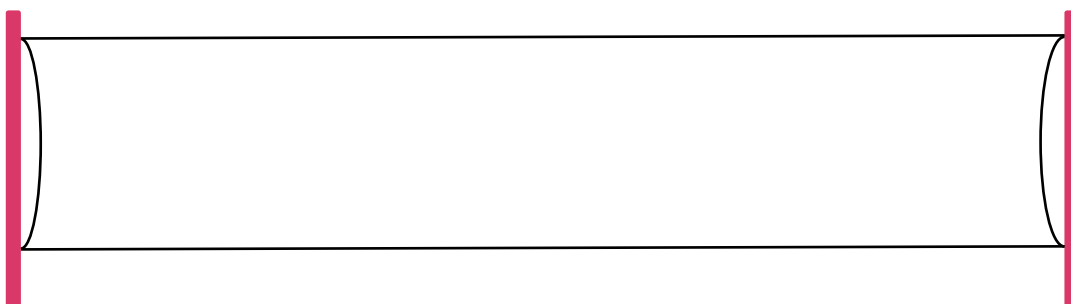
3 Waar of niet waar?

- a Je kunt overal ter wereld in de krant schrijven dat de regering je kwaad maakt, zonder dat je daarvoor naar de gevangenis moet. ☐ waar ☐ niet waar
- b Er is niks bijzonders aan recht op vrije meningsuiting. ☐ waar ☐ niet waar
- c Er gaan jaren overheen voordat iedereen recht op vrije meningsuiting heeft. ☐ waar ☐ niet waar

4 In hoeveel landen is er geen recht op vrije meningsuiting?

5 Wat kun je doen om mensen aan recht op vrije meningsuiting te helpen?

6 Schrijf op het spandoek hieronder waarvoor jij zou willen demonstreren.

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de woordvolgorde. Wat valt je op?

- De regering maakt me kwaad.
- Daar is niks bijzonders aan.
- Recht op vrije meningsuiting heeft nog lang niet iedereen.
- ... dat je daar meteen voor de gevangenis in gaat.
- ... dat je voor je idealen vecht.
- ... dat in meer dan honderd landen helemaal dat recht niet geldt.

2 De laatste drie zinnen van 1 beginnen anders dan de eerste drie zinnen. Waarom?

3 Geef bij de volgende zinnen aan of het om een combinatie van twee hoofdzinnen of een combinatie van een hoofdzin en een bijzin gaat.

- Voordat het zover zijn zal, daar gaan jaren overheen. ☐ 2 hoofdzinnen ☐ hoofdzin en bijzin
- Al kun je al die mensen dan niet helpen aan dat recht, toch helpt het allicht een beetje. ☐ 2 hoofdzinnen ☐ hoofdzin en bijzin
- Iedereen heeft recht op vrije meningsuiting, maar in veel landen is dat nog niet het geval. ☐ 2 hoofdzinnen ☐ hoofdzin en bijzin

4 Op welke plaats staat de persoonsvorm in een Nederlandse zin? Gebruik hierbij je antwoord van 1 en 2.

Verander de hoofdzinnen in bijzinnen.

- 1 Op 5 mei viert Nederland Bevrijdingsdag.

In de krant staat dat _____

- 2 Op die dag in 1945 bevrijdden soldaten Nederland van de nazi's.

Wist je dat _____

- 3 Na vijf jaar kwam er een eind aan de Tweede Wereldoorlog.

Het was feest, omdat _____

- 4 Mensen dansten op straat.

Men zegt dat _____

- 5 Nederlanders leven sindsdien in vrijheid.

Nu vieren we dat _____

- 6 In veel steden zijn er festivals.

De krant schrijft dat _____

- 7 Het vieren van de vrijheid is nog steeds belangrijk.

Veel Nederlanders vinden dat _____

- 8 Eén keer in de vijf jaar zijn mensen daarom vrij op 5 mei.

Ze vinden het fijn dat _____

Werk samen met een medecursist. Vertel aan elkaar wat de mening van de personen op je werkblad is. Let bij het geven van je antwoord op de plaats van de persoonsvorm in de bijzin. Begin met: [NAAM] zegt dat ... of [NAAM] vindt dat ...

Voorbeeld:

Wim, 35 jaar

‘5 mei moet ieder jaar een vrije dag zijn. Vrijheid vieren is belangrijk. In veel landen zijn mensen niet vrij. In Nederland wel. Daarom moeten we dat vieren.’

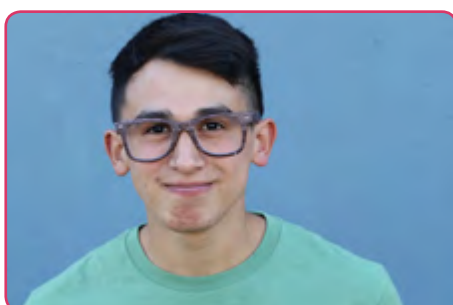
Antwoord:

Wim vindt dat 5 mei ieder jaar een vrije dag moet zijn. Hij zegt dat vrijheid vieren belangrijk is, omdat in veel landen mensen niet vrij zijn.

Els, 40 jaar

‘Voor mij is Bevrijdingsdag niet zo belangrijk. De Tweede Wereldoorlog is nu al zo lang geleden! Ik heb hem niet eens zelf meegeemaakt. Daar hoeft ik geen vrije dag voor.’

Freek, 16 jaar

‘Ik vind Bevrijdingsdag leuk. Ik ga altijd met vrienden naar een festival. 5 mei valt altijd in de meivakantie, dus ik heb die dag altijd al vrij.’

Mieke, 80 jaar

‘5 mei 1945, ik weet het nog goed. Wat waren we blij dat de oorlog voorbij was! Mijn kinderen en kleinkinderen hebben geluk dat ze dat nooit meegemaakt hebben. Vrijheid is heel bijzonder en moet gevierd worden. Daarom moet iedereen vrij zijn op 5 mei.’

Werk samen met een medecursist. Vertel aan elkaar wat de mening van de personen op je werkblad is. Let bij het geven van je antwoord op de plaats van de persoonsvorm in de bijzin. Begin met: [NAAM] zegt dat ... of [NAAM] vindt dat ...

Voorbeeld:

Wim, 35 jaar

‘5 mei moet ieder jaar een vrije dag zijn. Vrijheid vieren is belangrijk. In veel landen zijn mensen niet vrij. In Nederland wel. Daarom moeten we dat vieren.’

Antwoord:

Wim vindt dat 5 mei ieder jaar een vrije dag moet zijn. Hij zegt dat vrijheid vieren belangrijk is, omdat in veel landen mensen niet vrij zijn.

Tom, 32 jaar

‘Voor mij is vrijheid heel belangrijk. Ik heb veel vrienden uit andere landen en weet dat mensen niet overal in vrijheid leven. Het is goed daar één keer per jaar bij stil te staan. Dat kan niet tijdens werk, dus moet iedereen vrij zijn op 5 mei.’

Richard, 63 jaar

‘Vrijheid is heel belangrijk. Dat is het op alle dagen van het jaar. Een extra vrije dag kost heel veel geld. Op 5 mei ga ik gewoon werken.’

Angela, 29 jaar

‘Natuurlijk moet 5 mei een vrije dag zijn! Ik hou wel van een feestje en op Bevrijdingsdag zijn er overal goede festivals. Als ik niet hoeft te werken, voel ik me helemaal vrij!’

Op 5 mei is het Bevrijdingsdag. Je wilt deze dag graag samen met vrienden vieren. Schrijf een uitnodiging waarin je een voorstel doet om de dag samen door te brengen. De uitnodiging moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- reden van de uitnodiging
- voorstel voor activiteiten
- voorstel voor een afspraak met tijdstip
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

11 Marco Borsato – Mooi

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

Mooi – Marco Borsato

Hoe val je in slaap?

Hoe begint je dag?

(1) Ontsluit/Open je je ogen

Met een traan of met een lach?

En kijk je om je heen?

En zie je dan de zon

Of zoek je achter alles

Naar de schaduw op de (2) grond/mond?

En leef je voor geluk

Of (3) sterf/zwerv je van verdriet?

En voelt dat als een keuze

Of heb jij die keuze niet?

Het maakt niet echt iets uit

Of dat de (4) schoonheid/waarheid is of niet

Het is hoe jij het ziet

Hoe mooi

Kan het (5) leven/streven zijn?

Het is maar hoe je kijkt

Het is maar wat je droomt

Hoe mooi

Is jouw (6) waarheid/werkelijkheid?

Jij bent net zo rijk

Zo rijk als je je voelt

Weet je wat je hebt?

Is de cirkel rond?

Zie je wat er staat

Of mis je (7) alleen/enkel wat er stond?

Krijg je wat je wilt

Of zelfs meer dan wat je vroeg?

Ben je tevreden met het minste

Of is het meeste niet (8) genoeg/vervoeg?

Raak je (9) bewonderd/verwonderd van de sneeuw

Van het ruisen van de wind?

Geniet je van de vogels

Van het lachen van een kind?

Creëer je je geluk?

Want binnen in jezelf

Is waar het eindigt en (10) begint/verbindt

Hoe mooi

Kan het (5) leven/streven zijn?

Het is maar hoe je kijkt

Het is maar wat je droomt

Hoe mooi

Is jouw (6) waarheid/werkelijkheid?

Jij bent net zo rijk

Zo rijk als je je voelt

Zo rijk als je je voelt

Hoe mooi

Kan het (5) leven/streven zijn?

Het is maar hoe je kijkt

Het is maar wat je droomt

Hoe mooi

Is jouw (6) waarheid/werkelijkheid?

Jij bent net zo rijk

Zo rijk als je je voelt

Zo rijk als je je voelt

Zo rijk als je je voelt

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

Mooi – Marco Borsato

Hoe val je in slaap?
Hoe begint je dag?
Open je je ogen
Met een (1) traan of met een lach?

En kijk je om je heen?
En zie je dan de zon
Of zoek je achter alles
Naar de (2) schaduw op de grond?

En leef je voor geluk
Of sterf je van (3) verdriet?
En voelt dat als een keuze
Of heb jij die keuze niet?

Het maakt niet echt iets uit
Of dat de (4) waarheid is of niet
Het is hoe jij het ziet

Hoe mooi
Kan het leven zijn?
Het is maar hoe je kijkt
Het is maar wat je (5) droomt
Hoe mooi
Is jouw (6) werkelijkheid?
Jij bent net zo rijk
Zo rijk als je je voelt

Weet je wat je hebt?
Is de cirkel rond?
Zie je wat er staat
Of mis je enkel wat er stond?

Krijg je wat je wilt
Of zelfs meer dan wat je vroeg?

Ben je tevreden met het minste
Of is het meeste niet genoeg?

Raak je (7) verwonderd van de (8) sneeuw
Van het (9) ruisen van de wind?
Geniet je van de vogels
Van het lachen van een kind?

(10) Creëer je je geluk?
Want binnen in jezelf
Is waar het eindigt en begint

Hoe mooi
Kan het leven zijn?
Het is maar hoe je kijkt
Het is maar wat je (5) droomt
Hoe mooi
Is jouw (6) werkelijkheid?
Jij bent net zo rijk
Zo rijk als je je voelt
Zo rijk als je je voelt

Hoe mooi
Kan het leven zijn?
Het is maar hoe je kijkt
Het is maar wat je (5) droomt
Hoe mooi
Is jouw (6) werkelijkheid?
Jij bent net zo rijk
Zo rijk als je je voelt
Zo rijk als je je voelt
Zo rijk als je je voelt

Definities

- 1 de traan = _____
- 2 de schaduw = _____
- 3 het verdriet = _____
- 4 de waarheid = _____
- 5 dromen = _____
- 6 de werkelijkheid = _____
- 7 verwonderen = _____
- 8 de sneeuw = _____
- 9 ruisen = _____
- 10 creëren = _____

- a maken; doen ontstaan = scheppen
- b iets meemaken in je geest terwijl je slaapt
- c een laag geluid dat de hele tijd blijft doorgaan = suizen
- d een donkere plaats waar het licht niet kan schijnen omdat iemand of iets ervoor staat
- e de koude witte vlokken die in de winter uit de lucht kunnen vallen
- f het water dat uit je ogen komt
- g het gevoel dat je moet huilen om nare dingen
- h een verrassing zijn voor iemand = verbazen
- i iets wat waar is
- j iets wat echt is = de realiteit

Maak zinnen door onderstaande woordpuzzels op te lossen.

1

 s=t s=t p+ m=l
 d=r+ i=ë -bi+t -ur
r+ -i+ z=r+g
 -tand+d+ e=u+ o=e+d
 e=n -ro+ -er k=e+n

2

 -e+k h+ i=b
 -ld+d+ s=m+d o+ -kla
 y=e g+ b=r d=s
 r=s+t

3

 -ur -kel+d h=r+t
d+   -ur b+   g=m

4

 -ur + y=i e=   o=g
 -e+n -ur
s+ t=d+u+ -c m=v
 -ur b+   g=m

5

★-st 🐟-v

👤m=v+n+ 🎢-baan 🏠y=e

🍳e=d+k 😊-o+k ❄️

⚠️-aar+ 🙄i=l

6

★-st 💶-eu+ 💰-ge+e

🏠y=e t+ 🐔h=r o+ 🍀-kla

🐔n=r 👨👩👧n=c+h+ 📺-v

7

 e=z+j

 -lal+f+ -v

v+ b=e

 -kla+ f=d

 -it+ b=h

 -b

 -ur

 -a+ o=t

 m=v

 n=r

 p=n+d

8

h+ i=t

 -kla+ h=w+ -bi+ -ur

 n=r

 s=t

 -ur

 +s

 m=g p=t

 c=a y=r

9

-ur i=o+-ge+-az

d+z=w+g -ur -ur

b=h+e w+p=r+h++d

-nt -kla+b=t+y=l

10

-t+o+o=l+s -er+j s=n

e=j+j d+s=m -y

k=w+-b+-e+j+o=h+c=i

n+-fr h=g m=v

-b+k+p=r

-h+-bi+-lp+i+y=d

Lees de tekst van 'Mooi' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Mooi'.

3 Waar of niet waar?

a De schoonheid van het leven is afhankelijk van je perspectief.

☐ waar

☐ niet waar

b Geluk begint binnen in jezelf.

☐ waar

☐ niet waar

c De auteur van het lied vindt de waarheid heel belangrijk.

☐ waar

☐ niet waar

4 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'Je bent zo rijk als je je voelt'?

5 In de tekst worden veel vragen gesteld. Noem er twee en beantwoord ze.

6 Maak hieronder een tekening van iets waar jij verwonderd van raakt.

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de woordvolgorde. Wat valt je op?

- Ben je tevreden met het minste of is het meeste niet genoeg?
- Hoe begint je dag?
- Geniet je van het lachen van een kind?

Een zin die iets vraagt, noem je een vraagzin. Er zijn twee soorten vraagzinnen: vraagzinnen die met een vraagwoord beginnen en vragen zonder vraagwoord. Vraagzinnen die met een vraagwoord beginnen, worden open vragen genoemd. De persoon die de vraag beantwoordt, kan verschillende dingen zeggen. Het antwoord op open vragen kan geen 'ja' of 'nee' zijn. Vragen zonder vraagwoord worden gesloten vragen genoemd. Het antwoord is meestal 'ja' of 'nee'. Ze worden daarom ook wel ja/nee-vragen genoemd. In open en gesloten vragen komt de persoonsvorm vóór het onderwerp van de zin.

2 Vul het juiste vraagwoord in.

- 1 _____ rijdt er in een oude auto?
- 2 _____ woon jij al in Amsterdam?
- 3 _____ dochters hebben Bilal en Sara?
- 4 _____ vindt Nederlands een moeilijke taal?
- 5 _____ doet Nadia altijd op zondagochtend?
- 6 _____ broek koopt Karima?
- 7 _____ gaan wij morgen naartoe?
- 8 _____ heb ik geslaapwandeld?
- 9 _____ gaan zij elk jaar naar Marokko? Met de auto.
- 10 _____ schrijft zij aan haar beste vriendin?

3 Maak vraagzinnen van de zinnen hieronder.

1 Mohammad rijdt in een oude auto.

_____?

2 Jij woont al vijf jaar in Amsterdam.

_____?

3 Bilal en Sara hebben twee dochters.

_____?

4 Chmony vindt Nederlands een moeilijke taal.

_____?

5 Jullie houden niet van spruitjes.

_____?

Ja, ik creëer m'n geluk.

Hoe val je in slaap?

**Ik val in slaap met een lach
op mijn gezicht.**

Hoe begint je dag?

**Mijn dag begint met een
stevig ontbijt.**

**Open je je ogen met een
traan of met een lach?**

**Ik open mijn ogen met een
lach.**

Kijk je om je heen?

Ja, ik kijk om me heen.

**Zie je de zon of zoek je achter
alles naar de schaduw op
de grond?**

Ik zie de zon.

**Leef je voor geluk of sterf je
van verdriet?**

Ik leef voor geluk.

**Voelt leven voor geluk als
een keuze of heb jij die
keuze niet?**

Dat voelt als een keuze.

Hoe mooi kan het leven zijn?

Het leven kan heel mooi zijn.

Hoe mooi is jouw werkelijkheid?

Mijn werkelijkheid is heel mooi.

Weet je wat je hebt?

Ja, ik weet wat ik heb.

Is de cirkel rond?

Ja, de cirkel is rond.

Zie je wat er staat of mis je enkel wat er stond?

Ik zie wat er staat.

Krijg je wat je wilt of zelfs meer dan wat je vroeg?

Ik krijg zelfs meer dan wat ik vroeg.

Ben je tevreden met het minste of is het meeste niet genoeg?

Ik ben tevreden met het minste.

Raak je verwonderd van de sneeuw?

Ja, ik raak verwonderd van de sneeuw.

Raak je verwonderd van het ruisen van de wind?

**Ja, ik raak verwonderd van
het ruisen van de wind.**

Geniet je van de vogels?

Ja, ik geniet van de vogels.

**Geniet je van het lachen van
een kind?**

**Ja, ik geniet van het lachen
van een kind.**

Creëer je je geluk?

Stel vragen aan je medecursist. Probeer erachter te komen wat de verschillen tussen jullie afbeeldingen zijn.

Stel vragen aan je medecursist. Probeer erachter te komen wat de verschillen tussen jullie afbeeldingen zijn.

Tijdens zijn lied vraagt Marco ‘Raak je verwonderd van de sneeuw, van het ruisen van de wind?’ en ‘Geniet je van de vogels, van het lachen van een kind?’. Waar raak jij verwonderd van? Waar geniet jij van? Schrijf een tekst waarin je opschrijft wat je verwondert of waar je van geniet. De tekst moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- een persoon of iets waar je verwonderd van raakt of van geniet
- reden van de verwondering of het genieten

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 horizontal blue or grey lines spaced evenly apart, typical of notebook paper. The lines extend across the entire width of the page, leaving small margins at the top and bottom. There are no vertical lines, text, or other markings on the page.

12 Drs. P – Troostvogel

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het gedicht voorkomen.

☐ naars	☐ steunen
☐ raars	☐ troosten
☐ iemand	☐ Doesburg
☐ niemand	☐ Voorburg
☐ concurrent	☐ beeldschoon
☐ mankement	☐ monotoon
☐ verloren	☐ elk
☐ verstoren	☐ ieder
☐ parkiet	☐ poosje
☐ verdriet	☐ tijdje

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 We hebben tijdens de vakantie veel beleefd.
- 2 Hij geeft veel om zijn broers en zussen.
- 3 Hij verhelpt het technische mankement.
- 4 U bent te laat, het werk is niet af, kortom: we zijn niet tevreden.
- 5 De moeder troostte het huilende kind.
- 6 De schrijver schildert met veel gevoel het dorpje van zijn jeugd.
- 7 Er kwam een beeldschone jongedame binnen.
- 8 De katten in dat park zijn helemaal verwilderd.
- 9 Hij is niet dom, maar hij is zo onzeker dat hij niet naar de universiteit durft.
- 10 Hij is noodgedwongen gestopt met werken.

Definities

- 1 beleven = _____
- 2 geven om = _____
- 3 het mankement = _____
- 4 kortom = _____
- 5 troosten = _____
- 6 schilderen = _____
- 7 beeldschoon = _____
- 8 verwilderen = _____
- 9 de onzekerheid = _____
- 10 noodgedwongen = _____

- a iets wat heel mooi is
- b meemaken = ondervinden, ervaren
- c houden van iemand of iets
- d om het kort te zeggen
- e het kapot-zijn of niet-functioneren
- f omdat er geen andere oplossing is
- g iets waarover je weinig vertrouwen hebt
- h met woorden en beeld iets vormen = schetsen, beschrijven
- i iemand steunen die pijn of verdriet heeft
- j geleidelijk wilder worden

Lees de tekst van 'Troostvogel' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Bedenk een andere titel voor 'Troostvogel'.

3 Waar of niet waar?

a Je kunt de troostvogel wel zien, maar niet horen.

☐ waar ☐ niet waar

b Als de troostvogel voor je heeft gezongen, vliegt hij
weg met je verdriet.

☐ waar ☐ niet waar

c De troostvogel heeft goede bedoelingen.

☐ waar ☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☐ d bedroefd

5 Welke landen bedoelt de auteur van het gedicht met 'het Verre Oosten'?

6 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met 'slaande ruzie'?

7 Wanneer komt de vogel met een lied?

8 Waarover heerst onzekerheid?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Verwijzen deze woorden naar het verleden, het heden of de toekomst?

- De vogel is in al die tijd nog nooit **beschreven** of **geschilderd**.
- Als hij voor je heeft **gezongen** dan vliegt hij weg met jouw verdriet.

De voltooid tijd is een vorm van het werkwoord die wordt gebruikt om iets te zeggen over vroeger. De voltooid tijd bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een persoonsvorm in de tegenwoordige tijd van het werkwoord 'hebben' of 'zijn'. Het tweede deel is het voltooid deelwoord. Het voltooid deelwoord wordt op verschillende manieren gevormd. Zwakke werkwoorden hebben ge-stam-t/d; sterke werkwoorden hebben ge-stam-en met klinkerverandering; onregelmatige werkwoorden volgen geen regel. Of een zwak werkwoord op een -t of een -d eindigt, is een spellingkwestie: als de stam van het werkwoord eindigt op een stemloze medeklinker (s, f, t, k, ch, p), dan eindigt het voltooid deelwoord op een -t, anders op een -d.

- 2 Onderstreep de voltooid tijden in het gedicht hieronder.

Troostvogel – Drs. P

Wanneer je soms iets naars beleeft
Je niet mag uitgaan door de regen
Of slaande ruzie hebt gekregen
Met iemand waar je veel om geeft

Als speelgoed door een mankement
Niet meer zo leuk is als tevoren
Je kwartje ergens is verloren
Kortom, als je verdrietig bent

Dan komt de vogel met een lied
Je hoort hem, maar je ziet hem niet

En als hij voor je heeft gezongen
Dan vliegt hij weg met jouw verdriet

Zolang er kinderen bestaan
Is hij ze altijd komen troosten
In Doesburg of in 't Verre Oosten
Of waar hij ook naar toe moest gaan

De vogel is in al die tijd
Nog nooit beschreven of geschilderd
Is hij beeldschoon of erg verwilderd?
Daarover heerst onzekerheid

In elk geval, hij meent het goed
Hoewel door alles wat hij doet
Je kans hebt dat je noodgedwongen
Een tijdje op hem wachten moet

Dan komt de vogel met een lied
Je hoort hem, maar je ziet hem niet
En als hij voor je heeft gezongen
Dan vliegt hij weg met jouw verdriet

3 Goed of fout?

1 Ik heb een nieuwe auto gekocht.	☐ goed	☐ fout
2 Ben je je huiswerk gemaakt?	☐ goed	☐ fout
3 We zijn op vakantie geweest.	☐ goed	☐ fout
4 Mijn vriend heeft het hele huis geschoonmaakt.	☐ goed	☐ fout
5 Hij heeft de boeken op de tafel gelegd.	☐ goed	☐ fout

Zoek iemand die ...

... vandaag met een vriend/vriendin gebeld heeft.

naam: _____

... weleens een zandkasteel gebouwd heeft.

naam: _____

... vandaag al gedoucht heeft.

naam: _____

... de docent weleens gemaaild heeft.

naam: _____

... weleens om een film gehuild heeft.

naam: _____

... zijn/haar telefoon op tafel gelegd heeft.

naam: _____

... vandaag een nieuw Nederlands woord geleerd heeft.

naam: _____

... vandaag naar muziek geluisterd heeft.

naam: _____

... kortgeleden nog ruzie gemaakt heeft.

naam: _____

... weleens een schilderij geschilderd heeft.

naam: _____

... weleens Monopoly gespeeld heeft.

naam: _____

... deze week gewerkt heeft.

naam: _____

... in Afrika gewoond heeft.

naam: _____

Werk samen met een medecursist. Stel vragen om erachter te komen wat de personen hieronder gedaan hebben.

1 Martin was vandaag ziek. Wat heeft hij gedaan?

2

korfballen

turnen

schaken

3 Marie is huisvrouw. Wat heeft zij vandaag gedaan?

4

zonnen

wandelen

surfen

5 Frans is bouwvakker. Wat heeft hij vandaag gedaan?

Werk samen met een medecursist. Stel vragen om erachter te komen wat de personen hieronder gedaan hebben.

1

hoesten

spugen

uitrusten

2 Peter houdt van sporten. Wat heeft hij vandaag gedaan?

3

koken

dweilen

schoonmaken

4 Sander is op vakantie. Wat heeft hij gedaan?

5

timmeren

boren

metselen

Je hebt iets meegemaakt waardoor je erg verdrietig bent. Schrijf een persoonlijke brief gericht aan een vriend of vriendin waarin je je verdriet uit. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- uiting van verdriet
- reden van het verdriet
- verzoek om troost
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has rounded corners and a thin red border around the edges.

13 Guus Meeuwis – Brabant

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

Brabant – Guus Meeuwis

Een muts op mijn hoofd, mijn kraag staat omhoog.
Het is hier (1) *benauwd/lijskoud*, maar gelukkig wel droog.

De dagen zijn kort hier, de nacht begint vroeg.
De mensen zijn (2) *star/stug*, en er is maar één kroeg.

Als ik naar mijn hotel loop, na een (3) *donkere/sombere* dag,
dan voel ik mijn huissleutel diep in mijn zak.

Ik loop hier alleen in een te (4) *kille/stille* stad.
Ik heb (5) *eigenlijk/feitelijk* nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze (6) *gapen/slappen*, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

Ik mis hier de warmte van een dorpscafé,
de aanspraak van mensen met een zachte (7) *G/V*.

Ik mis zelfs het zeiken, op alles om niets.
Was men maar op Brabant zo (8) *fier/trots* als een Fries.

In het (9) *noorden/zuiden* vol zon woon ik samen met jou.
't Is daarom dat ik zo van Brabanders hou.

Ik loop hier alleen in een te (4) kille/stille stad.

Ik heb (5) eigenlijk/feitelijk nooit last van heimwee gehad.

Maar de mensen, ze (6) gapen/slappen, de wereld gaat dicht.

En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

De Peel en de Kempen en de Meierij,

maar het mooiste aan (10) Brabant/Friesland ben jij, dat ben jij.

Ik loop hier alleen in een te (4) kille/stille stad.

Ik heb (5) eigenlijk/feitelijk nooit last van heimwee gehad.

Maar de mensen, ze (6) gapen/slappen, de wereld gaat dicht.

En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

Brabant – Guus Meeuwis

Een (1) muts op mijn hoofd, mijn (2) kraag staat omhoog.
Het is hier ijskoud, maar gelukkig wel droog.

De dagen zijn kort hier, de nacht begint vroeg.
De mensen zijn (3) stug, en er is maar één (4) kroeg.

Als ik naar mijn hotel loop, na een donkere dag,
dan voel ik mijn huissleutel diep in mijn zak.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik (5) heb eigenlijk nooit last van (6) heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar (7) brandt nog licht.

Ik mis hier de warmte van een dorpscafé,
De (8) aanspraak van mensen met een zachte G.

Ik mis zelfs het (9) zeiken, op alles om niets.
Was men maar op Brabant zo (10) trots als een Fries.

In het zuiden vol zon woon ik samen met jou.
't Is daarom dat ik zo van Brabanders hou.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik (5) heb eigenlijk nooit last van (6) heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar (7) brandt nog licht.

De Peel en de Kempen en de Meierij,
maar het mooiste aan Brabant ben jij, dat ben jij.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik (5) heb eigenlijk nooit last van (6) heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar (7) brandt nog licht.

Definities

- 1 de muts = _____
- 2 de kraag = _____
- 3 stug = _____
- 4 de kroeg = _____
- 5 last hebben van = _____
- 6 het heimwee = _____
- 7 branden = _____
- 8 de aanspraak = _____
- 9 zeiken = _____
- 10 trots = _____

de aanspraak

branden

de/het heimwee

de kraag

de kroeg

last hebben van

de muts

stug

trots

zeiken

**de keer dat
mensen met je
praten**

**licht of warmte
geven**

een groot
verlangen om thuis
te zijn terwijl je
ergens anders bent

de rand van een
kledingstuk bij de
hals

een ruimte waar
mensen heen gaan
om te drinken, te
praten enz. = het
café

hinder
ondervinden

een kledingstuk
van zacht materiaal
dat je op je hoofd
draagt

niet aardig zijn
tegen andere
mensen

blij zijn met wat je
gedaan hebt of met
wat je gekregen
hebt

zeuren

Lees de tekst van 'Brabant' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Brabant'.

3 Waar of niet waar?

a Het is nat en koud waar de hoofdpersoon van het lied is. ☐ waar ☐ niet waar

b De hoofdpersoon in het lied vindt de Peel, de Kempen
en de Meierij het mooiste aan Brabant. ☐ waar ☐ niet waar

c De hoofdpersoon in het lied heeft vaak last van heimwee. ☐ waar ☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het gedicht over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☐ d bedroefd

5 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'De dagen zijn kort'?

6 Waarom houdt de hoofdpersoon in het lied van Brabant?

7 Wat is het verschil tussen Brabant en de plek waar de hoofdpersoon van het lied nu is?

8 Aan wie is het gedicht gericht? Waaraan merk je dat?

9 Welke dingen mist de hoofdpersoon in het lied?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Het is hier ijskoud, **maar** gelukkig wel droog.
- De mensen zijn stug **en** er is maar één kroeg.
- Dan denk ik aan Brabant, **want** daar brandt nog licht.

Als we twee woorden, zinnen of zinsdelen met elkaar willen verbinden, gebruiken we voegwoorden. De voegwoorden 'en', 'maar', 'want' en 'of' verbinden twee gelijksoortige zinnen (hoofdzinnen) of zinsdelen. 'En' geeft een opsomming aan, 'maar' introduceert een tegenstelling of contrast, 'want' geeft aan waarom iets is of gebeurt en 'of' markeert een keuze. De voegwoorden 'dat', 'als' en 'omdat' verbinden een hoofdzin met een bijzin. 'Omdat' leidt een reden in en 'dat' is een neutraal voegwoord zonder betekenis.

- 2 Onderstreep de voegwoorden in de tekst hieronder.

Brabant – Guus Meeuwis

Een muts op mijn hoofd, mijn kraag staat omhoog.
Het is hier ijskoud, **maar** gelukkig wel droog.

De dagen zijn kort hier, de nacht begint vroeg.
De mensen zijn stug, **en** er is maar één kroeg.

Als ik naar mijn hotel loop, na een donkere dag,
dan voel ik mijn huissleutel diep in mijn zak.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, **want** daar brandt nog licht.

Ik mis hier de warmte van een dorpscafé,
de aanspraak van mensen met een zachte G.

Ik mis zelfs het zeiken, op alles om niets.
Was men maar op Brabant zo trots als een Fries.

In het zuiden vol zon woon ik samen met jou.
't Is daarom dat ik zo van Brabanders hou.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

De Peel en de Kempen en de Meierij,
maar het mooiste aan Brabant ben jij, dat ben jij.

Ik loop hier alleen in een te stille stad.
Ik heb eigenlijk nooit last van heimwee gehad.
Maar de mensen, ze slapen, de wereld gaat dicht.
En dan denk ik aan Brabant, want daar brandt nog licht.

3 Vul het voegwoord in. Kies uit: *als, dat, en, maar, of, omdat, want*.

- 1 Kom je uit Syrië _____ uit Eritrea?
- 2 Desale spreekt vier talen: Tigrinya, Arabisch, Nederlands _____ Engels.
- 3 Ik hou niet van zuurkool, _____ wel van boerenkool.
- 4 Mijn moeder reist niet graag met de trein, _____ dan moet ze lang wachten.
- 5 _____ wij onze diploma's hebben, gaan we een wereldreis maken.
- 6 Mario weet _____ Karlijn ziek is.
- 7 Karlijn komt vandaag niet naar school, _____ ze ziek is.

Werk samen met twee medecursisten. Jullie willen graag op vakantie naar Brabant. Overtuig je medecursisten van jouw plannen. Let daarbij op het gebruik van voegwoorden.

Plannen:

Vervoer: trein, omdat goedkoop

Slaapplaats: Eftelinghotel, maar niet duur

Activiteit: Efteling

Verzorging: all-inclusive, want handig

Werk samen met twee medecursisten. Jullie willen graag op vakantie naar Brabant. Overtuig je medecursisten van jouw plannen. Let daarbij op het gebruik van voegwoorden.

Plannen:

Vervoer: auto, want tent mee

Slaapplaats: camping, maar niet te klein

Activiteit: Biesbosch

Verzorging: logies en ontbijt, omdat goedkoop

Werk samen met twee medecursisten. Jullie willen graag op vakantie naar Brabant. Overtuig je medecursisten van jouw plannen. Let daarbij op het gebruik van voegwoorden.

Plannen:

Vervoer: bus, omdat gezellig

Slaapplaats: appartement, maar niet te groot

Activiteit: Safaripark Beekse Bergen

Verzorging: zelf koken, want allergieën

Na het horen van het lied ‘Brabant’ wil je graag op citytrip naar een Brabantse stad. Schrijf een reservering gericht aan een hotel of reisbureau waarin je een kamer bespreekt voor een weekendje weg. De reservering moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- soort te boeken kamer
- gepaste aanhef
- aankomst- en vertrekdatum
- verzoek om reserveringsbevestiging
- gepaste afsluiting

[illegible]

14 Annie M.G. Schmidt – De regenworm en zijn moeder

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

De regenworm en zijn moeder – Annie M.G. Schmidt

(1) _____ was een regenworm in Sneek
die altijd naar de sterren keek,
en fluisterde: Hoe schoon, hoe schoon...
Zijn moeder zei: Doe (2) _____ gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, (3) _____ ik...

En toen? Toen kwam de leeuwerik!

Het wormpje, dat naar boven staarde,
zag hem (4) _____ en kroop in d'aarde,
maar moe die naar beneden keek,
werd opgegeten (daar in Sneek).

Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het (5) _____ terecht.

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

De regenworm en zijn moeder – Annie M.G. Schmidt

Er was een (1) regenworm in Sneek
die altijd naar de (2) sterren keek,
en (3) fluisterde: Hoe schoon, hoe schoon...
Zijn moeder zei: Doe toch gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, zoals ik...

En toen? Toen kwam de (4) leeuwerik!

Het (1) wormpje, dat naar boven (5) staarde,
zag hem op tijd en (6) kroop in (7) d'aarde,
maar moe die naar beneden keek,
werd (8) opgegeten (daar in Sneek).

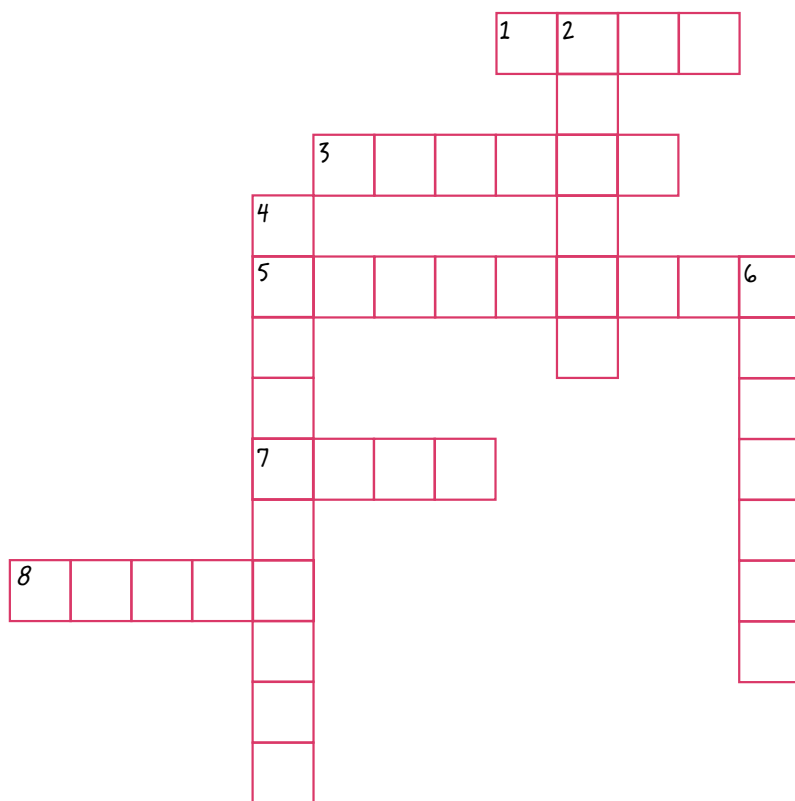
Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het allemaal terecht.

Definities

- 1 de worm = _____
- 2 de ster = _____
- 3 fluisteren = _____
- 4 de leeuwerik = _____
- 5 staren = _____
- 6 kruipen = _____
- 7 de aarde = _____
- 8 opeten = _____

- a de grond waarin bomen en planten groeien
- b zacht praten zonder je stem te gebruiken
- c op handen en voeten over de grond gaan, zoals een baby
- d een vogel die hoog in de lucht zingt
- e eten tot er niets meer is
- f lange tijd kijken zonder iets te zien
- g een puntvormig hemellichaam dat licht geeft
- h een diertje met een lang lichaam dat heel gemakkelijk buigt

Vul horizontaal en verticaal de woorden in volgens de genummerde omschrijvingen.

Horizontaal

- 1 een diertje met een lang lichaam dat heel gemakkelijk buigt
- 3 lange tijd kijken zonder iets te zien
- 5 een vogel die hoog in de lucht zingt
- 7 een puntvormig hemellichaam dat licht geeft
- 8 de grond waarin bomen en planten groeien

Verticaal

- 2 eten tot er niets meer is
- 4 zacht praten zonder je stem te gebruiken
- 6 op handen en voeten over de grond gaan, zoals een baby

Lees de tekst van 'De regenworm en zijn moeder' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Bedenk een andere titel voor 'De regenworm en zijn moeder'.

3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het gedicht vindt sterren mooi. ☐ waar ☐ niet waar

b De moeder van de hoofdpersoon in het gedicht vindt het hoofdpersoonage raar. ☐ waar ☐ niet waar

c De auteur van het gedicht vindt dat je altijd naar je moeder moet luisteren. ☐ waar ☐ niet waar

4 Wat bedoelt de auteur van het gedicht met 'moe'?

5 Wat deed de regenworm toen hij de leeuwerik zag?

6 Wat vind je van het advies dat de auteur van het gedicht helemaal aan het eind geeft?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Verwijzen deze woorden naar het verleden, het heden of de toekomst?

- Er **was** een regenworm in Sneek die altijd naar de sterren **keek** en **fluisterde**: Hoe schoon.
- Toen **kwam** de leeuwerik!

De verleden tijd wordt vooral gebruikt als je iets over vroeger wilt vertellen of schrijven. Soms wordt deze tijd ook gebruikt om gebeurtenissen te beschrijven die na elkaar plaatsvonden. Voor alle werkwoorden geldt: alle enkelvoudsvormen van de verleden tijd zijn gelijk, evenals alle meervoudsvormen. Er zijn zwakke werkwoorden, die -te(n) of -de(n) als uitgang hebben. Als de laatste klank van de stam van het werkwoord stemloos is (s, f, t, k, ch, p), is de uitgang van de verleden tijd -te(n), anders -de(n). Er zijn ook sterke werkwoorden. Daarbij verandert de klinker in de verleden tijd. Er zijn ook werkwoorden die helemaal onregelmatig zijn.

- 2 Onderstreep de verleden tijden in het gedicht hieronder.

De regenworm en zijn moeder – Annie M.G. Schmidt

Er was een regenworm in Sneek
die altijd naar de sterren keek,
en fluisterde: Hoe schoon, hoe schoon...

Zijn moeder zei: Doe toch gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, zoals ik...

En toen? Toen kwam de leeuwerik!

Het wormpje, dat naar boven staarde,
zag hem op tijd en kroop in d'aarde,

maar moe die naar beneden keek,
werd opgegeten (daar in Sneek).

Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het allemaal terecht.

- 3 Wat is het hele werkwoord van de werkwoorden die je bij 2 onderstreept hebt?

Zet het gedicht hieronder vanuit de tegenwoordige tijd om naar de verleden tijd.

De regenworm en zijn moeder – Annie M.G. Schmidt

Er is een regenworm in Sneek
die altijd naar de sterren kijkt,
en fluistert: Hoe schoon, hoe schoon...
Zijn moeder zegt: Doe toch gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, zoals ik...

En dan? Dan komt de leeuwerik!

Het wormpje, dat naar boven staart,
ziet hem op tijd en kruipt in d'aarde,
maar moe die naar beneden kijkt,
wordt opgegeten (daar in Sneek).

Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het allemaal terecht.

Er _____ een regenworm in Sneek
die altijd naar de sterren _____ ,
en _____ : Hoe schoon, hoe schoon...
Zijn moeder _____ : Doe toch gewoon,
kijk naar beneden naar de grond,
dat is normaal, dat is gezond,
kijk naar beneden, zoals ik...

En toen? Toen _____ de leeuwerik!

Het wormpje, dat naar boven _____ ,
_____ hem op tijd en _____ in d'aarde,
maar moe die naar beneden _____ ,
_____ opgegeten (daar in Sneek).

Dus doe nooit wat je moeder zegt,
dan komt het allemaal terecht.

JJe bent redacteur bij het tijdschrift *Ouders van Nu Magazine* en hebt voor de probleemrubriek onderstaande brief ontvangen van een wanhopige ouder. Schrijf een brief terug waarin je je mening geeft over het dilemma en oplossingen aandraagt voor het probleem. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- mening over het probleem
- tips om het probleem op te lossen
- gepaste afsluiting

Dilemma

Moeder, 36 jaar: Ik ben een alleenstaande moeder met een zoon van zes jaar. Mijn zoon is erg nieuwsgierig en speelt graag buiten. Soms ziet hij daar echter de gevaren niet van in. Ik probeer hem te waarschuwen voor alle gevaren in de wereld en laat hem zien hoe hij veilig door het leven kan gaan, maar hij luistert nooit naar me. Hij zoekt juist steeds meer het gevaar op. Wat kan ik doen om hem te laten inzien dat hij verkeerd bezig is?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

15 3J's – Watermensen

WERKBLAD 1

Luister naar het lied. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het gedicht voorkomen.

☐ ogen	☐ genoeg
☐ zogen	☐ zat
☐ breek	☐ peil
☐ breken	☐ plan
☐ dwars	☐ lijden
☐ wars	☐ strijden
☐ dreigen	☐ boosheid
☐ stijgen	☐ woede
☐ nooit	☐ hechten
☐ ooit	☐ vechten

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

Watermensen – 3J's

Onze ogen konden kijken
sinds het licht ons land bescheen
maar na het breken van de (1) dijken
ging men denken naar ik meen

(2) Zolang (3) golven (4) overheersen
wars van droogte en van (5) tij
zo kan ik niet overleven
in gewone zekerheid

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

tussen de zilvergrijze aderen
leef ik in mijn waterland
ik kan (6) strijden, ik kan (7) varen
en zet de zeeën naar mijn hand

(8) onbedwingbaar is de woede
en het (9) vloeibare (10) geweld
je zal vechten, je zal bloeden
watermens, mijn held

laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen,
wordt het water nooit te veel

En als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
want voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

Definities

- 1 de dijk = _____
- 2 zolang = _____
- 3 de golf = _____
- 4 overheersen = _____
- 5 het tij = _____
- 6 strijden = _____
- 7 varen = _____
- 8 onbedwingbaar = _____
- 9 vloeibaar = _____
- 10 het geweld = _____

Een verhoging langs zee of langs een rivier, om het land droog te houden

De kracht waarmee je mensen pijn doet

Een grote beweging van water

Iets wat je niet onder controle kunt krijgen

De baas zijn over iemand = domineren

Vechten; veel moeite doen om iets te bereiken

Een periode van zes uur waarin het water van de zee hoger of lager wordt = het getijde

Over water gaan met een boot

Iets wat vloeibaar is, heeft geen vaste vorm en is nat

Gedurende de tijd dat ...

de golf

het tij

de dijk

onbe-
dwingbaar

zolang

vloeibaar

onbe-
dwingbaar

het geweld

vloeibaar

zolang

overheersen

de golf

het tij

zolang

varen

vloeibaar

het geweld

de golf

het geweld

de dijk

de golf

vloeibaar

overheersen

varen

strijden

het tij

vloeibaar

zolang

de golf

de dijk

onbe-
dwingbaar

varen

de dijk

vloeibaar

het geweld

het tij

strijden

onbe-
dwingbaar

zolang

de dijk

varen

het geweld

varen

de dijk

overheersen

het geweld

de golf

zolang

zolang

varen

het geweld

de dijk

strijden

onbe-
dwingbaar

Lees de tekst van 'Watermensen' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Bedenk een andere titel voor 'Watermensen'.

3 Waar of niet waar?

a	Men ging denken sinds het licht ons land bescheen.	☐ waar	☐ niet waar
b	Watermensen krijgen nooit genoeg van water.	☐ waar	☐ niet waar
c	Watermensen worden naar een hoger plan gestuurd als het lang genoeg geduurd heeft.	☐ waar	☐ niet waar

4 Wat bedoelen de auteurs van het lied met 'de zilvergrijze aderen'?

- ☐ a de rijke mensen
- ☐ b de rivieren en kanalen
- ☐ c de bejaarden

5 Wat bedoelen de auteurs van het lied met 'het vloeibare geweld'?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Zo kan **ik** niet overleven.
- Dan worden **wij**, die watermensen, naar een hoger plan gestuurd.
- **Je** zal vechten, **je** zal bloeden.

Het Nederlands gebruikt persoonlijke voornaamwoorden om te verwijzen naar personen en zaken.

- 2 Onderstreep de persoonlijke voornaamwoorden (als onderwerp) in het lied hieronder.

Watermensen – 3J's

Onze ogen konden kijken
sinds het licht ons land bescheen
maar na het breken van de dijken
ging men denken naar ik meen

Zolang golven overheersen
wars van droogte en van tij
zo kan ik niet overleven
in gewone zekerheid

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen

naar een hoger plan gestuurd

tussen de zilvergrijze aderen
leef ik in mijn waterland
ik kan strijden, ik kan varen
en zet de zeeën naar mijn hand

onbedwingbaar is de woede
en het vloeibare geweld
je zal vechten, je zal bloeden
watermens, mijn held

laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
alleen voor ons wij watermensen,
wordt het water nooit te veel

En als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

Laat het water mij maar dreigen
laat het me grijpen naar de keel
want voor ons wij watermensen
wordt het water nooit te veel

en als het water ons zal krijgen
heeft 't lang genoeg geduurd
dan worden wij die watermensen
naar een hoger plan gestuurd

3 Vul het persoonlijk voornaamwoord in.

- 1 De auto's rijden over de snelweg. _____ rijden hard.
- 2 Marianne is getrouwd met Cees. _____ is zijn vrouw.
- 3 Koen en _____ hebben dezelfde achternaam, want _____ zijn familie.
- 4 Hans is mijn beste vriend. _____ is de liefste jongen die _____ ken.
- 5 Kun _____ me vertellen hoe oud _____ bent?

Werk samen met een medecursist. Beschrijf de personen op je werkblad. Let bij het geven van je antwoord op het persoonlijk voornaamwoord (als onderwerp).

Voorbeeld:

Wim, 35 jaar, Amsterdam, zit op voetbal

Antwoord:

Hij heet Wim. Hij is 35 jaar. Hij woont in Amsterdam. Hij zit op voetbal.

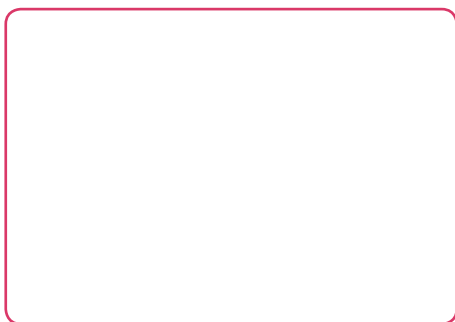

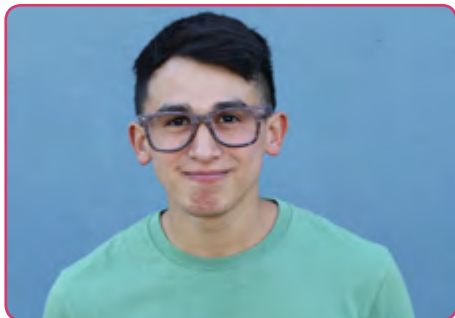
Foto van cursist zelf **(ik)**
eigen beschrijving

Foto van medecursist **(jij)**
eigen beschrijving

Els, 40 jaar, Arnhem, werkt in een ziekenhuis

Freek, 17 jaar, Groningen, studeert Informatica

**Foto docent (u)
eigen beschrijving**

**Foto cursist + medecursist (wij)
eigen beschrijving**

**Foto medecursisten (jullie)
eigen beschrijving**

**Linda, Petra, Jeroen, Frans, Michael;
24-48 jaar; Rotterdam; doen aan rugby**

Werk samen met een medecursist. Beschrijf de personen op je werkblad. Let bij het geven van je antwoord op het persoonlijk voornaamwoord (als onderwerp).

Voorbeeld:

Wim, 35 jaar, Amsterdam, zit op voetbal

Antwoord:

Hij heet Wim. Hij is 35 jaar. Hij woont in Amsterdam. Hij zit op voetbal.

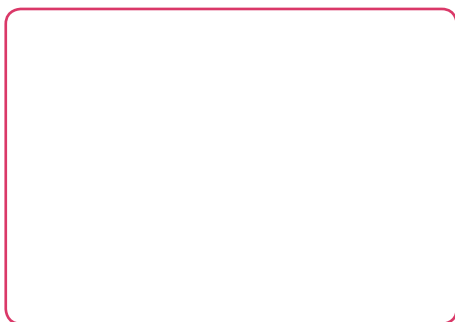

Foto van cursist zelf **(ik)**
eigen beschrijving

Foto van medecursist **(jij)**
eigen beschrijving

Tanja, 24, Assen, is huismoeder

Yuri, 66 jaar, Heerenveen, werkt bij de dierenambulance

Foto docent **(u)**
eigen beschrijving

Foto cursist + medecursist **(wij)**
eigen beschrijving

Foto medecursisten **(jullie)**
eigen beschrijving

Familie Pieters, 7-52 jaar, Middelburg, houden van sporten

Michiel de Ruyter
(1607-1676)
Zeeheld

Dorian van Rijsselberghe
Kampioen zeilen

Piet Hein
(1577-1629)
Zeeheld

Ranomi Kromowidjojo
Kampioene zwemmen

Ireen Wüst
Kampioene schaatsen

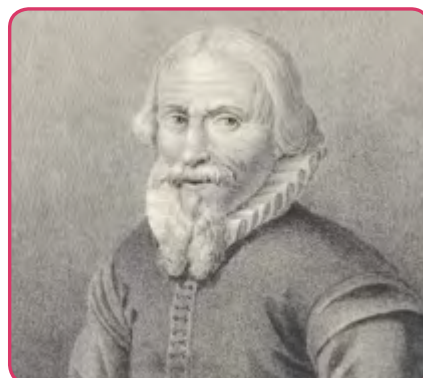
Sven Kramer
Kampioen schaatsen

Nicolien Sauerbreij
Kampioene snowboarden

Cornelis Tromp
(1629-1691)
Zeeheld

Jan Adriaanszoon
Leeghwater (1575-1650)
Waterbouwkundige en molenmaker

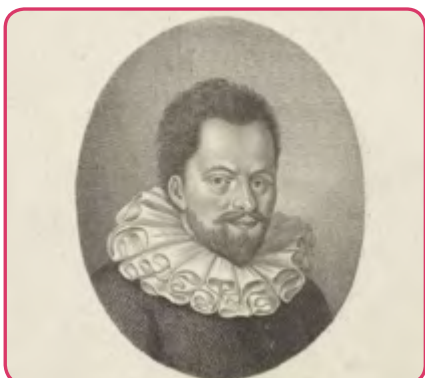
Hendrick Avercamp
(1585-1634)
**Schilder die vooral
winterse ijslandschappen
schilderde**

Kjeld Nuis
Kampioen schaatsen

Jan van Galen
(1604-1653)
Zeeheld

Simon Stevin (1548-1620)
**Uitvinder van de
molengang**

Rembrandt van Rijn
(1606-1669)
Schilder

Jorien ter Mors
Kampioene schaatsen

Epke Zonderland
Kampioen turnen

Kenau Simonsdochter
Hasselaar (1526-1588)
Scheepsbouwer en heldin

Sjinkie Knegt
Kampioen schaatsen

De woorden ‘Nederland’ en ‘water’ zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Schrijf een persoonlijke brief aan een vriend of vriendin waarin je vertelt over een dag waarin water of juist het ontbreken van water een belangrijke rol heeft gespeeld. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- gebeurtenis waarin water of het ontbreken van water een belangrijke rol heeft
- gevoelens bij de beschreven dag
- gepaste afsluiting

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

16 Toon Hermans – Als de liefde niet bestond

WERKBLAD 1

Luister naar het lied. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het lied voorkomen.

☐ rivieren	☐ gauw
☐ scholieren	☐ snel
☐ strand	☐ schijnen
☐ zand	☐ stralen
☐ niets	☐ eens
☐ niks	☐ ooit
☐ ergens	☐ elkaar
☐ nergens	☐ mekaar
☐ gaan	☐ verkiezen
☐ slaan	☐ verliezen

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

Als de liefde niet bestond – Toon Hermans

Als de liefde niet bestond
Zullen ze (1) stilstaan, de rivieren
En de vogels en de dieren
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou het (2) strand de zee verlaten
Ze hebben niets meer te (3) bepraten
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de (4) maan niet langer lichten
Geen dichter zou meer dichten
Als de liefde niet bestond

Nergens zouden bloemen staan
En de aarde zou (5) verkleuren
Overal gesloten deuren
En de klok zou niet meer slaan

Als de liefde niet bestond
Dan was de hele vrijerij (6) bedorven
De wereld was gauw (7) uitgestorven
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de zon niet langer stralen
De wind zou niet meer (8) ademhalen
Als de liefde niet bestond

Geen appel zou meer (9) rijpen
Zoals eens in 't paradijs
Als wij elkaar niet meer begrijpen
Dan is de wereld koud als ijs

Ik zou sterven van de kou
En m'n adem zou (10) bevriezen
Als ik je liefde zou verliezen
Er is geen liefde zonder jou

Definities

- 1 stilstaan = _____
- 2 het strand = _____
- 3 bepraten = _____
- 4 de maan = _____
- 5 verkleuren = _____
- 6 bedorven = _____
- 7 uitsterven = _____
- 8 ademhalen = _____
- 9 rijpen = _____
- 10 bevriezen = _____

ademhalen

bederven

bepraten

bevriezen

de maan

rijpen

stilstaan

het strand

uitsterven

verkleuren

Lees de tekst van 'Als de liefde niet bestond' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

- ☐ a blij
☐ b boos
☐ c bang
☐ d bedroefd

3 Waar of niet waar?

a De rivieren, vogels en dieren zullen stilstaan zonder liefde.	☐ waar	☐ niet waar
b De klok zou harder slaan zonder liefde.	☐ waar	☐ niet waar
c Dichters zullen blijven dichten, ook zonder liefde.	☐ waar	☐ niet waar

4 Wat bedoelt de auteur van het lied met 'het paradijs'?

5 Maak hieronder een tekening bij het lied.

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Verwijzen deze woorden naar het verleden, het heden of naar de toekomst?

- Geen dichter **zou** meer **dichten** als de liefde niet bestond.
- Als de liefde niet bestond **zou** de zon niet langer **stralen**.
- Ik **zou sterven** van de kou als ik je liefde **zou verliezen**.

- 2 Onderstreep de onvoltooid verleden toekomstende tijd in het gedicht hieronder.

Als de liefde niet bestond – Toon Hermans

Als de liefde niet bestond
Zullen ze stilstaan, de rivieren
En de vogels en de dieren
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou het strand de zee verlaten
Ze hebben niets meer te bepraten
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de maan niet langer lichten
Geen dichter zou meer dichten
Als de liefde niet bestond

Nergens zouden bloemen staan
En de aarde zou verkleuren
Overal gesloten deuren
En de klok zou niet meer slaan

Als de liefde niet bestond
Dan was de hele vrijerij bedorven
De wereld was gauw uitgestorven
Als de liefde niet bestond

Als de liefde niet bestond
Zou de zon niet langer stralen
De wind zou niet meer ademen
Als de liefde niet bestond

Geen appel zou meer rijpen
Zoals eens in 't paradijs
Als wij elkaar niet meer begrijpen
Dan is de wereld koud als ijs

Ik zou sterven van de kou
En m'n adem zou bevriezen
Als ik je liefde zou verliezen
Er is geen liefde zonder jou

Maak de zinnen af.

- 1 Als ik de loterij win, dan _____
_____.
- 2 Als ik mijn diploma haal, dan _____
_____.
- 3 Als ik de baas van het land ben, dan _____
_____.
- 4 Als ik onsterfelijk ben, dan _____
_____.
- 5 Als het altijd mooi weer is, dan _____
_____.
- 6 Als ik door de tijd kan reizen, dan _____
_____.

Werk samen met een medecursist. Stel elkaar de 'wat-zou-je-doen-als...'-vragen. Gebruik in je antwoord telkens een onvoltooid verleden toekomende tijd.

Voorbeeld:

Spreker 1: Wat zou je doen als je de loterij wint?

Spreker 2: Als ik de loterij win, zou ik op vakantie gaan, een nieuwe auto kopen en mijn huis verbouwen. Wat zou jij doen als je de loterij wint?

Spreker 1: Als ik de loterij win, zou ik een groot feest geven, mijn ouders trakteren en de rest aan een goed doel schenken.

Situatie 1: Wat zou je doen als je je diploma hebt behaald?

Situatie 2: Wat zou je doen als je de baas van het land bent?

Situatie 3: Wat zou je doen als je onsterfelijk bent?

Situatie 4: Wat zou je doen als het altijd mooi weer is?

Situatie 5: Wat zou je doen als je door de tijd kunt reizen?

Je hebt het gedicht ‘Als de liefde niet bestond’ gelezen. Schrijf een persoonlijke brief aan een vriend of vriendin waarin je vertelt over het gedicht. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- mening over het lied
- argumenten die de mening onderbouwen
- verbeterpunt
- gepaste afsluiting
- gebruik van onvoltooid verleden toekomstende tijden (bijvoorbeeld: ‘Als ik de auteur van dit gedicht was, dan zou ik ...’)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

17 Herman Finkers – Aladdin

WERKBLAD 1-1

Luister naar het lied en lees mee met de tekst. Kies telkens het juiste woord.

Aladdin – Herman Finkers

Bij Blokker in de Grotestraat trof ik Aladdin.

Hij zocht een mooie nieuwe lamp, zo'n Turks geval van tin.

Het meisje zei met oostelijk accent in haar stem:

'Dit is een (1) *authentieke/echte* wonderlamp veur vijf guld'n ma'je 'm hem'n.'

'Ach kom,' zei Aladdin, 'een wonderlamp, (2) *belooft/gelooft* u dat?

Ik geloof in Allah en dat vind ik meer dan zat.

Vijf gulden zei u? Kijk, dat is een prijsje naar mijn zin,

maar wonderen? Nee, daar geloof ik echt niet in.'

Onmiddellijk kwam uit de lamp een geest, die zei beslist:

'Wie niet gelooft in wonderen is geen (3) *journalist/realist*.'

'Excuses,' zei Aladdin, blozend en bedeesd,

'dan denk ik dat ik altijd al wat (4) *kleverig/zweverig* ben geweest.'

'U mag een wens doen,' zei de geest met een vriendelijk gezicht.

'Ik lever wonderen op maat en ben zeer cliëntgericht.'

'Dan wens ik honderd jaar te worden,' zei Aladdin toen maar,

En (5) *direct/meteen* werd hij veranderd in een man van honderd jaar.

'Geintje,' zei de geest, 'ik maak het (6) *dadelijk/schadelijk* ongedaan.'

Maar er was hem op de toverschool blijkbaar iets ontgaan.

Want wat hij ook probeerde en (7) *bezweerde/presteerde* met zijn lamp,
Aladdin bleef honderd jaar, een regelrechte ramp!

Dit was niet meer (8) *geestig/grappig*, het werd echt te gek.
Het spook begon te zweten en werd rood tot in zijn nek.
'Wat is dit nu,' riep Aladdin (9) *danig/duchtig* uit zijn sas.
'Excuses,' zei de geest, 'ik hocus pocus nog maar pas.'

En wat is weer uiteindelijk de moraal van het verhaal?
Koop nooit wat bij Blokker want het is (10) *geklooi/rotzooi* allemaal!

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

Aladdin – Herman Finkers

Bij Blokker in de Grotestraat trof ik Aladdin.
Hij zocht een mooie nieuwe lamp, zo'n Turks geval van tin.
Het meisje zei met oostelijk accent in haar stem:
'Dit is een echte wonderlamp veur vief guld'n ma'je 'm hem'n.'

'Ach kom,' zei Aladdin, 'een wonderlamp, gelooft u dat?
Ik geloof in Allah en dat vind ik meer dan zat.
Vijf gulden zei u? Kijk, dat is een prijsje naar mijn zin,
Maar (1) wonderen? Nee, daar geloof ik echt niet in.'

Onmiddellijk kwam uit de lamp een (2) geest, die zei beslist:
'Wie niet gelooft in (1) wonderen is geen realist.'
'Excuses,' zei Aladdin, blozend en bedeesd,
'dan denk ik dat ik altijd al wat zweverig ben geweest.'

'U mag een (3) wens doen,' zei de (2) geest met een vriendelijk gezicht.
'Ik lever (1) wonderen op maat en ben zeer cliëntgericht.'
'Dan wens ik honderd jaar te worden,' zei Aladdin toen maar,
en meteen werd hij veranderd in een man van honderd jaar.

'(4) Geintje,' zei de (2) geest, 'ik (5) maak het dadelijk ongedaan.'
Maar er was hem op de toverschool blijkbaar iets (6) ontgaan.
Want wat hij ook probeerde en bezweerde met zijn lamp,
Aladdin bleef honderd jaar, een regelrechte ramp!

Dit was niet meer geestig, het werd echt te gek.
Het (7) spook begon te (8) zweten en werd rood tot in zijn nek.
'Wat is dit nu,' riep Aladdin danig (9) uit zijn sas.
'Excuses,' zei de (2) geest, 'ik hocus pocus nog maar pas.'

En wat is weer uiteindelijk de (10) moraal van het verhaal?
Koop nooit wat bij Blokker want het is (11) rotzooi allemaal!

Definities

- 1 het wonder = _____
- 2 de geest = _____
- 3 de wens = _____
- 4 het geintje = _____
- 5 iets ongedaan maken = _____
- 6 ontgaan = _____
- 7 het spook = _____
- 8 zweten = _____
- 9 uit zijn sas zijn = _____
- 10 de moraal = _____
- 11 de rotzooi = _____

Vul de ontbrekende woorden in.

Kies uit:

een geintje – ongedaan maken – ontging – rotzooi – uit zijn sas – spoken –
de wens – een wonder – zweette – geesten.

- 1 Het was _____ dat de man niets gebroken had toen hij van het dak was gevallen.
- 2 Ik geloof niet in _____ .
- 3 Olav had _____ om een keer naar Australië te gaan.
- 4 Toen hij de rol in de film kreeg aangeboden, dacht ik eerst dat het _____ was.
- 5 Is het nog mogelijk om het besluit _____ te _____ ?
- 6 Het _____ de meeste mensen wat er achter in de zaal gebeurde.
- 7 Kinderen zijn vaak bang voor _____ .
- 8 Ze _____ doordat het erg warm was.
- 9 Toen Aladdin in een man van honderd jaar veranderd werd, raakte hij _____ .
- 10 Hij wilde een goede computer, geen _____ .

Lees de tekst van 'Aladdin' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Aladdin'.

3 Waar of niet waar?

a Aladdin vindt de wonderlamp te duur. ☐ waar ☐ niet waar

b Aladdin is blij als de geest hem verandert in een man van honderd jaar. ☐ waar ☐ niet waar

c Het lukt de geest niet om zijn bezwering weer ongedaan te maken. ☐ waar ☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☐ a blij

☐ b boos

☐ c bang

☐ d bedroefd

5 Wat bedoelt de auteur van het lied met de uitspraak 'Veur vief guld'n ma'je 'm hem'n'? Wat is er zo grappig aan deze uitspraak?

6 Wat bedoelt de geest met de uitspraak 'Ik hocus pocus nog maar pas'? Wat is er zo grappig aan deze uitspraak?

7 In de liedtekst staan geen tussenkopjes. Verzin voor elk couplet een passend tussenkopje.

Couplet 1: _____

Couplet 2: _____

Couplet 3: _____

Couplet 4: _____

Couplet 5: _____

Couplet 6: _____

Couplet 7: _____

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Veur vief guld'n **ma**'je 'm hem'n.'
- U **mag** een wens doen.

De werkwoorden 'moeten', 'willen', 'kunnen', 'mogen' en 'zullen' zijn modale hulpwerkwoorden. De betekenis van 'moeten' kan een verplichting zijn, 'willen' geeft aan dat er een wens is, 'kunnen' geeft een mogelijkheid aan, 'mogen' drukt een toestemming uit en een zin met 'zullen' leidt vaak een voorstel of een belofte in. De vervoeging van deze werkwoorden is in het enkelvoud onregelmatig:

	moeten	willen	kunnen	mogen	zullen
ik	moet	wil	kan	mag	zal
jij/je	moet	wilt (wil je)	kunt (kun je)/kan (kan je)	mag	zult (zul je)
u (enkelvoud)	moet	wilt	kunt/kan	mag	zult
hij	moet	wil	kan	mag	zal
zij/ze (enkelvoud)	moet	wil	kan	mag	zal
het	moet	wil	kan	mag	zal
wij/we	moeten	willen	kunnen	mogen	zullen
jullie	moeten	willen	kunnen	mogen	zullen
u (meervoud)	moet	wilt	kunt/kan	mag	zult
zij/ze (meervoud)	moeten	willen	kunnen	mogen	zullen

2 Vul de juiste vorm van het modale hulpwerkwoord in.

Bij Blokker in de Grotestraat trof ik Aladdin. Hij zocht een mooie nieuwe lamp, zo'n Turks geval van tin. Het meisje zei met oostelijk accent in haar stem: 'Dit (1) _____ (kunnen) een echte wonderlamp zijn. Voor vijf guld'n ma' je 'm hem'n.' 'Ach kom,' zei Aladdin, 'een wonderlamp, (2) _____ (kunnen) u dat geloven? Ik (3) _____ (kunnen) in Allah geloven en dat vind ik meer dan zat. Vijf gulden (4) _____ (willen) u zeggen? Kijk, dat is een prijsje naar mijn zin, maar wonderen? Nee, daar (5) _____ (kunnen) ik echt niet in geloven.' Onmiddellijk kwam uit de lamp een geest, die zei beslist: 'Wie niet in wonderen (6) _____ (kunnen) geloven (7) _____ (kunnen) geen realist zijn.' 'Excuses,' zei Aladdin, blozend en bedeesd, 'dan denk ik dat ik altijd al wat zweverig (8) _____ (moeten) zijn geweest.' 'U mag een wens doen,' zei de geest met een vriendelijk gezicht. 'Ik (9) _____ (zullen) wonderen op maat leveren en (10) _____ (zullen) zeer cliënt-gericht zijn. 'Dan wens ik honderd jaar te worden,' zei Aladdin toen maar, en meteen werd hij veranderd in een man van honderd jaar. 'Geintje,' zei de geest, 'Ik (11) _____ (zullen) het dadelijk ongedaan maken.' Maar er was hem op de toverschool blijkbaar iets ontgaan. Want wat hij ook probeerde, Aladdin bleef honderd jaar, een regelrechte ramp! Dit was niet meer geestig, het werd echt te gek. Het spook begon te zweten en werd rood tot in zijn nek. 'Wat (12) _____ (kunnen) dit nu zijn,' riep Aladdin danig uit zijn sas. 'Excuses,' zei de geest, 'ik (13) _____ (kunnen) nog maar pas hocus pocussen.' En wat is weer uiteindelijk de moraal van het verhaal? Koop nooit wat bij Blokker want het is rotzooi allemaal!

bibliotheek

moskee

school

sportveld

station

theater

verkeer

vliegveld

ziekenhuis

zwembad

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

18 Elka Le Mair – De boekenwurm

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

De boekenwurm – Elka Le Mair

Ik vond laatst een boekenwurm
Kruipend (1) _____ het gras
Hij hilde, dus ik vroeg de wurm
Wat er met hem was
'Ach', zei toen de boekenwurm
'Ik heb (2) _____ gras en goede aarde
Maar deze dingen hebben voor
Een boekenwurm geen waarde
Ik wil papier en (3) _____ bedrukt
Met letters en met woorden
Desnoods muzieknoten erbij en
Enkele mooie akkoorden.'
Ik heb de wurm toen opgepakt
Hem in mijn zak (4) _____
Hij is toen, eenmaal bij mij thuis,
In de boekenkast gedoken
Daar leeft hij (5) _____, daar eet hij nu
Zijn lijfje rond en dik
Die boekenwurm is nu mijn vriend
En zijn beste vriend ben ik!

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

De boekenwurm – Elka Le Mair

Ik vond laatst een (1) boekenwurm
 Kruipend door het (2) gras
 Hij (3) hilde, dus ik vroeg de (1) wurm
 Wat er met hem was
 'Ach', zei toen de (1) boekenwurm
 'Ik heb hier gras en goede aarde
 Maar deze dingen hebben voor
 Een (1) boekenwurm geen waarde
 Ik wil (4) papier en liefst (5) bedrukt
 Met letters en met woorden

(6) Desnoods muzieknoden erbij en
 Enkele mooie akkoorden.'
 Ik heb de (1) wurm toen opgepakt
 Hem in mijn zak gestoken
 Hij is toen, eenmaal bij mij thuis,
 In de (7) boekenkast (8) gedoken
 Daar leeft hij nu, daar eet hij nu
 Zijn (9) lijfje (10) rond en dik
 Die (1) boekenwurm is nu mijn vriend
 En zijn beste vriend ben ik!

Definities

- 1 de boekenwurm = _____
- 2 het gras = _____
- 3 huilen = _____
- 4 het papier = _____
- 5 bedrukken = _____
- 6 desnoods = _____
- 7 de boekenkast = _____
- 8 duiken = _____
- 9 het lijf = _____
- 10 rond = _____

- a papier waarop letters of afbeeldingen staan = geprint
- b een kast voor boeken
- c iemand die graag leest
- d als het niet anders kan
- e voorover in het water springen, met je hoofd eerst
- f de groene plantjes waarmee bijvoorbeeld een voetbalveld bedekt is
- g tranen uit je ogen laten komen omdat je verdrietig of blij bent
- h het lichaam
- i het materiaal waarvan bijvoorbeeld boeken worden gemaakt
- j een rond voorwerp heeft de vorm van een cirkel of een bal

Zoek in het diagram de woorden uit de woordenlijst hieronder en streep ze weg.

☐ boekenkast	☐ huilen
☐ bedrukken	☐ lijf
☐ desnoods	☐ papier
☐ duiken	☐ rond
☐ gras	☐ boekenwurm

K	S	G	D	E	G	F	L	K	V	C	I	B	H	J	F	B	B
I	A	U	L	P	N	V	S	C	R	G	O	H	G	B	K	K	C
X	R	N	W	M	R	M	P	W	Y	P	P	J	B	O	W	G	S
R	G	D	Y	P	R	F	V	O	O	K	E	T	N	E	A	B	L
X	B	T	K	O	V	W	Q	Q	P	L	S	F	H	K	Y	Q	Z
M	T	M	R	U	W	N	E	K	E	O	B	B	Z	E	W	J	E
M	O	H	P	X	Q	P	V	T	X	B	O	G	B	N	P	V	L
F	H	D	J	W	A	X	V	E	E	U	T	Y	Q	K	J	O	W
F	L	Q	D	X	I	E	L	F	D	L	Q	L	R	A	Y	R	P
G	H	U	D	G	E	V	K	V	Z	T	Q	O	H	S	I	E	B
J	I	F	U	E	N	D	Y	S	C	B	N	V	F	T	Y	I	E
G	X	L	M	E	S	L	F	N	G	D	M	V	S	H	T	P	D
E	R	O	L	G	W	N	E	W	B	E	D	R	L	N	M	A	R
B	T	I	I	E	F	K	O	E	W	M	W	I	Q	C	P	P	U
S	U	L	Y	V	I	F	E	O	B	D	J	O	K	K	M	H	K
H	D	L	D	U	D	X	X	H	D	F	G	Y	V	Y	O	G	K
J	L	Z	D	O	U	M	K	A	U	S	U	N	K	L	F	L	E
B	I	Y	H	K	U	Y	F	N	R	S	T	H	G	Q	S	R	N

Lees de tekst van 'De boekenwurm' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit gedicht?

2 Waar of niet waar?

a Een boekenwurm houdt van aarde.

☐ waar ☐ niet waar

b Een boekenwurm houdt van boeken.

☐ waar ☐ niet waar

c Toen de hoofdpersoon in het gedicht de boekenwurm vond,
was die heel vrolijk.

☐ waar ☐ niet waar

3 Waar vond de hoofdpersoon in het gedicht de boekenwurm?

4 Waarom hilde de boekenwurm?

5 Wat is het verschil tussen een boekenwurm en een gewone wurm?

6 'De boekenwurm' speelt zich af op twee verschillende plaatsen. Welke plaatsen zijn dat?

7 Heb jij weleens een Nederlands boek gelezen? Zo ja, vertel hieronder waarover het boek ging. Zo nee, waarom niet?

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het gedicht. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- Ik vond laatst een boekenwurm, kruipend **door** het gras.
- Ik wil papier en liefst bedrukt **met** letters en **met** woorden.

Er zijn voorzetsels die plaats en richting aangeven. Er zijn voorzetsels die een tijd aangeven. Het voorzetsel 'met' wordt onder andere gebruikt voor een vervoermiddel.

- 2 Onderstreep de voorzetsels in het gedicht hieronder.

De boekenwurm – Elka Le Mair

Ik vond laatst een boekenwurm
Kruipend door het gras
Hij hilde, dus ik vroeg de wurm
Wat er met hem was
'Ach', zei toen de boekenwurm
'Ik heb hier gras en goede aarde
Maar deze dingen hebben voor
Een boekenwurm geen waarde
Ik wil papier en liefst bedrukt
Met letters en met woorden

Desnoods muzieknoden erbij en
Enkele mooie akkoorden.
Ik heb de wurm toen opgepakt
Hem in mijn zak gestoken
Hij is toen, eenmaal bij mij thuis,
In de boekenkast gedoken
Daar leeft hij nu, daar eet hij nu
Zijn lijfje rond en dik
Die boekenwurm is nu mijn vriend
En zijn beste vriend ben ik!

**De wurm zit
achter de
doos**

**De wurm
hangt boven
de doos**

**De wurm
kruipt door de
doos**

**De wurm zit
in de doos**

**De wurm zit
naast de doos**

**De wurm zit
onder de doos**

**De wurm zit
op de doos**

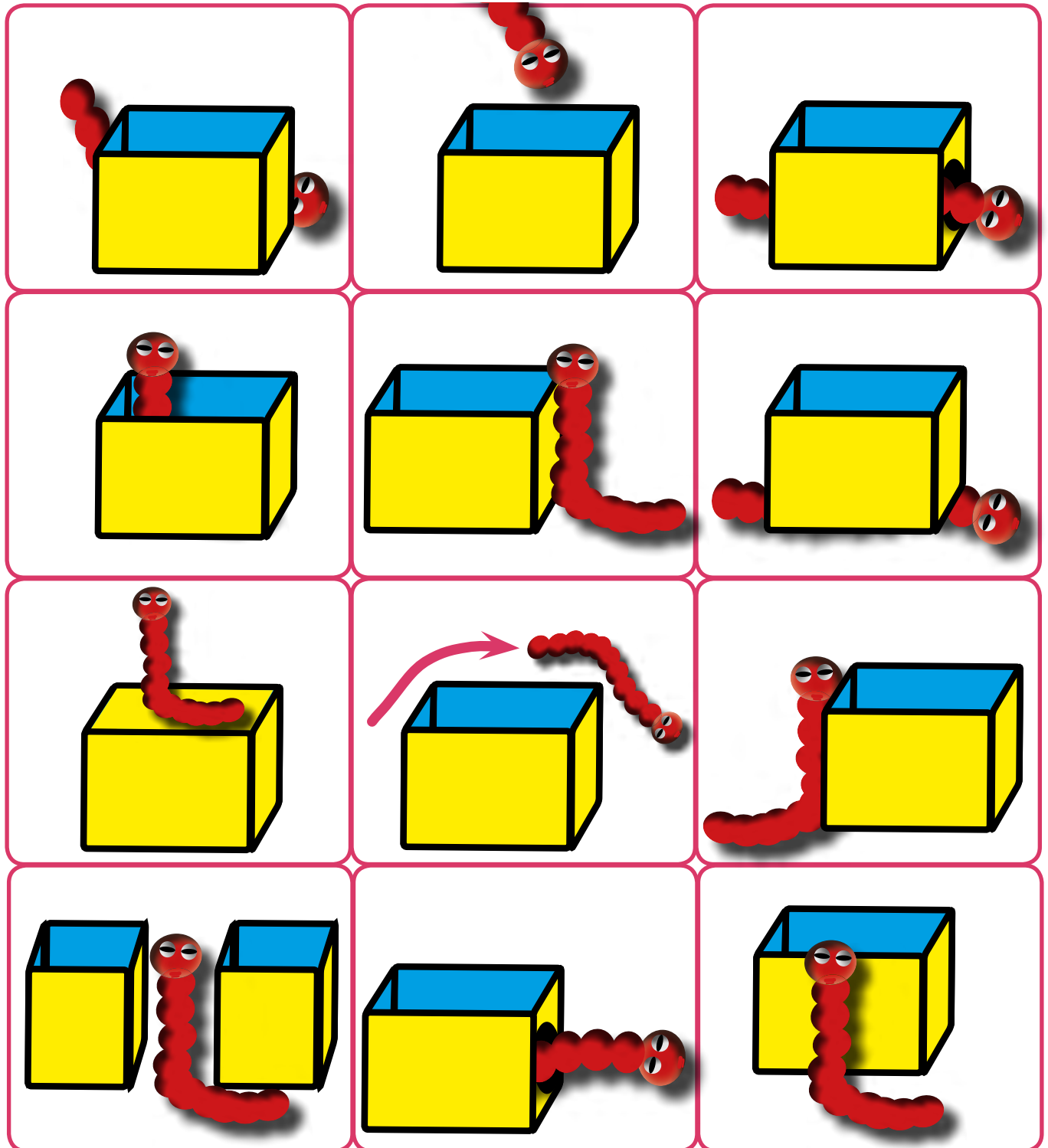
**De wurm
springt over
de doos**

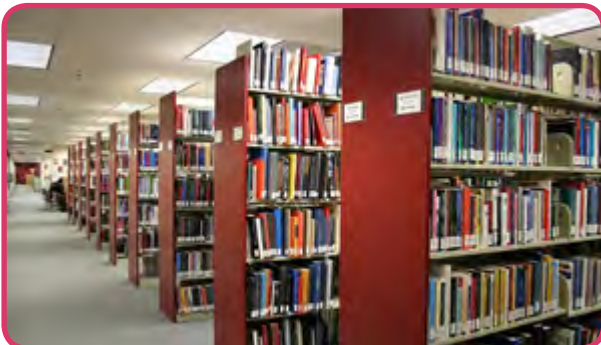
**De wurm zit
tegen de doos**

**De wurm zit
tussen de
dozen**

**De wurm
kruipt uit de
doos**

**De wurm zit
voor de doos**

Je hebt vandaag de bibliotheek bij jou in de buurt bezocht. Schrijf een persoonlijke brief aan een vriend of vriendin waarin je vertelt over je bezoek aan de bibliotheek. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- beschrijving van de bibliotheek
- beschrijving van een geleend boek + reden van lenen
- mening over de bibliotheek
- voorstel om eens samen naar de bibliotheek te gaan
- gepaste afsluiting
- gebruik van voorzetsels

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly aged or off-white appearance.

19 Teske de Schepper – Oesters & champagne

WERKBLAD 1

Luister naar het lied. Geef aan welke van de onderstaande woorden in het lied voorkomen.

☐ dollar	☐ André
☐ euro	☐ Kanye
☐ beloven	☐ elk
☐ geloven	☐ ieder
☐ cent	☐ baden
☐ krent	☐ zwemmen
☐ nu	☐ vak
☐ toen	☐ zak
☐ dineren	☐ huilen
☐ ontbijten	☐ ruilen

Wat betekenen de onderstreepte woorden?

Oesters & champagne – Teske de Schepper

Als ik elke keer dat je (1) loog tegen mij een euro kreeg
 Of dat je (2) d'r vandoor ging en ik weer alleen (3) achterbleef
 En altijd als ik jou wil geloven, maar eigenlijk beter weet
 En als ik een cent kreeg als ik je help, maar jij niet hetzelfde deed

Was ik nu rijker dan Willem-Alexander
 Zou ik (4) ontbijten met oesters en champagne
 Was m'n huis groter dan dat van Kim en Kanye
 Als ik m'n Audi (5) zat was, kocht ik weer een ander
 Was ik nu rijk
 Was ik nu rijk

Als ik altijd als je me niet terugbelt een euro kreeg
 Als je weer (6) jaloers was, maar zelf naar ieder meisje keek
 Als iedereen roept 'Nu is het genoeg', maar ik je toch (7) vergeef
 Als ik een cent kreeg als ik je (8) mis, maar jij niet hetzelfde deed

Was ik nu rijker dan Willem-Alexander
 Zou ik (4) ontbijten met oesters en champagne
 Was m'n huis groter dan dat van Kim en Kanye
 Als ik m'n Audi (5) zat was, kocht ik weer een ander
 Was ik nu rijk
 Was ik nu rijk

Dan wist ik 't wel, zou zwemmen in geld
 En alles doen wat ik nooit mocht van jou
 Was nooit meer gestrest, m'n zak vol met cash
 Als ik tranen kon (9) ruilen voor (10) goud

Was ik nu rijker dan Willem-Alexander
 Zou ik (4) ontbijten met oesters en champagne
 Was m'n huis groter dan dat van Kim en Kanye
 Als ik m'n Audi (5) zat was, kocht ik weer een ander

Was ik nu rijker dan Willem-Alexander
Zou ik (4) ontbijten met oesters en champagne
Was m'n huis groter dan dat van Kim en Kanye
Als ik m'n Audi (5) zat was, kocht ik weer een ander
Was ik nu rijk
Was ik nu rijk

Definities

- 1 liegen = _____
- 2 ervandoor gaan = _____
- 3 achterblijven = _____
- 4 ontbijten = _____
- 5 iets of iemand zat zijn = _____
- 6 jaloers = _____
- 7 vergeven = _____
- 8 missen = _____
- 9 ruilen = _____
- 10 het goud = _____

Welk woord hoort niet in de reeks thuis? Waarom niet?

1 ☐ achterblijven – ☐ resten – ☐ resteren – ☐ weggaan

2 ☐ achterblijven – ☐ ervandoor gaan – ☐ 'm smeren – ☐ weggaan

3 ☐ het brons – ☐ het goud – ☐ het plastic – ☐ het zilver

4 ☐ afkerig zijn van iets of iemand – ☐ iets of iemand begeren – ☐ iets of iemand beu zijn
– ☐ iets of iemand zat zijn

5 ☐ afgunstig – ☐ ijverzuchtig – ☐ jaloers – ☐ verwonderd

6 ☐ bekennen – ☐ jokken – ☐ liegen – ☐ fingeren

7 ☐ bevatten – ☐ mankeren – ☐ missen – ☐ ontbreken

8 ☐ brunchen – ☐ dineren – ☐ lunchen – ☐ ontbijten

9 ☐ bewaren – ☐ inwisselen – ☐ ruilen – ☐ vervangen

10 ☐ excuseren – ☐ pardonneren – ☐ vergeven – ☐ wreken

Lees de tekst van 'Oesters & champagne' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Bedenk een andere titel voor 'Oesters & champagne'.

3 Waar of niet waar?

a De hoofdpersoon in het lied weet dat haar partner niet te vertrouwen is.

☐ waar☐ niet waar

b De hoofdpersoon in het lied wil graag een nieuwe auto.

☐ waar☐ niet waar

c De hoofdpersoon in het lied is erg rijk.

☐ waar☐ niet waar

4 Welke basisemotie probeert het lied over te brengen?

☐ a blij☐ b boos☐ c bang☐ d bedroefd

5 Beschrijf de relatie van de hoofdpersoon in het lied.

6 Noem een aantal voorbeelden uit de tekst waaruit blijkt dat de relatie van de hoofdpersoon in het lied niet zo goed is.

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is de functie van deze woorden?

- **Als** ik tranen kon ruilen voor goud, **dan** was ik nu rijk.
- **Als** ik elke keer dat je loog tegen mij een euro kreeg, **dan** was ik nu rijker dan Willem-Alexander.
- **Als** ik een cent kreeg als ik je mis, **dan** zou ik ontbijten met oesters en champagne.

'Als' leidt een voorwaarde in.

- 2 Maak de zinnen af.

- 1 Als ik hoofdpijn heb, dan _____
_____.
- 2 Als ik slaap, dan _____
_____.
- 3 Als mijn auto kapot is, dan _____
_____.
- 4 Als ik 50 jaar ben, dan _____
_____.
- 5 Als ik mijn huiswerk niet maak, dan _____
_____.

Stel je voor dat ‘Oesters & champagne’ door jouw ex geschreven is. Schrijf een brief naar de auteur van het lied waarin je reageert op wat hij/zij zingt. De brief moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- weerlegging van de in het lied genoemde kritiekpunten
- negatieve eigenschappen van de hoofdpersoon in het lied
- gepaste afsluiting
- gebruik van de als-dan-constructie

[illegible]

20 Klein Orkest – Raar is leuk

WERKBLAD 1

Luister naar het gedicht en lees mee met de tekst. Vul de ontbrekende woorden in.

Raar is leuk – Klein Orkest

Vuur is koud en kleddernat,
de zee is (1) _____ droog.

De ballon die stijgt omlaag
en de baksteen valt omhoog.

De (2) _____ is lekker groen
en het gras toevallig blauw.

De kat die blaft de (3) _____ dag
en de hond die zegt miauw.

Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Keer het om, geef de boel een draai.
Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Aap niet na, je bent geen papegaai.

De zon is lekker vierkant,
de ruit (5) _____ rond.
Met koorts dan ben je beter
en ziek zijn is gezond.

Links is lekker rechts
en (6) _____ toevallig daar.
Ik word morgen tachtig

en mijn (7) _____ zeven jaar.

Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Keer het om, geef de boel een draai.
Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Aap niet na, je bent geen papegaai.

(8) _____ steelt, krijgt een beloning,
wie weggeeft is een dief.
Voor braaf zijn krijg je strafwerk
en klieren dat is lief.

Achmed (9) _____ uit Holland
En Johan is een Turk.
M'n moeder is een (10) _____
En mijn vader draagt een jurk.

Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Keer het om, geef de boel een draai.
Raar is leuk, (4) _____ dat is zo saai.
Aap niet na, je bent geen papegaai.
Je bent geen papegaai.
Je bent geen papegaai.

Wat betekenen de onderstreepte woorden? Kies steeds de juiste definitie.

- 1 Ze legde een kleddenatte doek op haar hoofd.
- 2 De hond blaft tegen zijn baasje.
- 3 Zijn werk is erg saai, want hij moet steeds hetzelfde doen.
- 4 Als je de foto omkeert, zie je wie het is.
- 5 Bij het maken van de tekening heeft mijn zus me nageaapt.
- 6 Bij hoge koorts moet u onmiddellijk de dokter waarschuwen.
- 7 Mijn fiets is gestolen.
- 8 Wie mijn poes vindt, krijgt een goede beloning.
- 9 Marieke doet altijd braaf wat haar moeder zegt.
- 10 Ze heeft de hele tijd zitten klieren.

Definities

- 1 kleddernat = _____
- 2 blaffen = _____
- 3 saai = _____
- 4 omkeren = _____
- 5 na-apen = _____
- 6 de koorts = _____
- 7 stelen = _____
- 8 de beloning = _____
- 9 braaf = _____
- 10 klieren = _____

- a iets, vooral geld, dat je krijgt omdat je iets goed hebt gedaan
- b een hard geluid maken
- c geen fouten of ruzie maken
- d door- en doornat
- e doelloos gedrag vertonen waarmee je anderen ergert
- f een hoge temperatuur van het lichaam
- g doen wat iemand anders doet
- h in een andere positie plaatsen, bijvoorbeeld met de onderkant boven = omdraaien
- i iets wat gauw verveelt
- j iets wat van iemand anders is in het geheim meenemen = pikken

Schrijf het juiste woord onder de afbeelding.

Kies uit: blaffen – kleddernat – koorts – omkeren – saai – stelen.

Lees de tekst van 'Raar is leuk' en beantwoord onderstaande vragen.

1 Wat is het centrale thema van dit lied?

2 Waarom wil de hoofdpersoon in het lied 'het' omkeren?

3 Waar of niet waar?

a Het vierkant is toevallig rond. ☐ waar ☐ niet waar

b De oma van de hoofdpersoon in het lied wordt morgen zes jaar. ☐ waar ☐ niet waar

c Johan is een Marokkaan. ☐ waar ☐ niet waar

4 Waarom zegt de hoofdpersoon in het lied 'Aap niet na, je bent geen papegaai'?

5 Wat bedoelt de hoofdpersoon in het lied met de uitspraak 'Geef de boel een draai'?

☐ a Zeg waar het op staat.

☐ b Doe de deur op slot.

☐ c Bekijk het leven eens vanuit een ander perspectief.

6 Schrijf zelf een couplet voor 'Raar is leuk'. Gebruik de coupletten hieronder als voorbeeld.

De zon is lekker vierkant,

de ruit toevallig rond.

Met koorts dan ben je beter

en ziek zijn is gezond.

De lucht is lekker groen

en het gras toevallig blauw.

De kat die blaft de hele dag

en de hond die zegt miauw.

Werk samen met twee medecursisten. Geef antwoord op onderstaande vragen.

- 1 Bekijk onderstaande zinnen uit het lied. Let daarbij vooral op de vetgedrukte woorden. Wat is het hele werkwoord van deze woorden?

- **Keer** het **om**, geef de boel een draai.
- **Aap** niet **na**, je bent geen papegaai.
- Wie **weggeeft**, is een dief.

Er zijn werkwoorden die uit twee delen bestaan. Als in de persoonsvorm de delen van elkaar gescheiden zijn, heten ze scheidbare werkwoorden. Het eerste deel van het scheidbare werkwoord staat achteraan in de zin en krijgt altijd accent. In het hele werkwoord staan de twee delen bij elkaar:

- 2 De werkwoorden bij 1 bestaan uit twee delen. Omcirkel hieronder de werkwoorden die ook uit twee delen bestaan.

uitnodigen

stappen

verbranden

kijken

nemen

doen

voorstellen

overtuigen

aandoen

- 3 Onderstreep hierboven het deel van de scheidbare werkwoorden waarop het accent ligt. Wat valt je op?

- 4 Wanneer is een werkwoord dat bestaat uit twee delen een scheidbaar werkwoord? Gebruik hierbij je antwoord van 3.

Is het werkwoord scheidbaar of niet? Kies in onderstaande zinnen steeds de juiste vorm.

- 1 Hij *koopt ver/verkoopt* zijn oude kleren op de rommelmarkt.
- 2 Ik *stel me voor/voorstel me* als ik nieuwe mensen ontmoet.
- 3 Veel mensen klagen, want de drukte in de stad *neemt toe/toeneemt*.
- 4 Ik *zuig altijd stof/stofzuig* altijd voordat er bezoek langskomt.
- 5 Ik *was af/afwas* als mijn vriend gekookt heeft.
- 6 Ik vind dat hij *drijft over/overdrijft* als hij zegt dat hij meer geld verdient dan een minister.
- 7 Zij *geeft op/opgeeft* als ze ziet dat ze niet kan winnen.
- 8 Het Nederlands elftal *stelt tegenwoordig vaak teleur/teleurstelt tegenwoordig vaak*.
- 9 Zij *stelt de vergadering uit/uitstelt de vergadering*, omdat er veel zieken zijn.
- 10 Liefde *wint alles over/overwint alles*.

Werk samen met een medecursist. Stel elkaar de 'wat-doe-je-als-je...?'-vragen. Verwerk in je antwoord telkens een aantal van de gegeven scheidbare werkwoorden.

Voorbeeld:

Spreker 1: Wat doe je als je bezoek krijgt?

Spreker 2: Ik ruim mijn kamer op en ik stof alle meubels af.
Wat doe jij als je bezoek krijgt?

Spreker 1: Ik was af en trek mooie kleren aan. Ik maak ook lekker eten klaar.

Situatie 1: Wat doe je als je een feestje geeft?

- Gebruik: opruimen, uitpakken, muziek aanzetten.

Situatie 2: Wat doe je als je 's ochtends wakker wordt?

- Gebruik: opstaan, wekker uitzetten, radio/tv aanzetten, aankleden.

Situatie 3: Wat doe je als je vakantie hebt?

- Gebruik: uitslapen, opruimen, broodjes afbakken, met een vriend(in) afspreken, familie opzoeken.

Je bent al geruime tijd in Nederland en hebt je beste vriend/vriendin uit je land van herkomst al lang niet gesproken. Schrijf een ansichtkaart waarin je hem/haar vertelt over zaken die in Nederland anders zijn dan in je land van herkomst. De ansichtkaart moet ten minste aan de volgende eisen voldoen:

- ongeveer 100 woorden
- gepaste aanhef
- beschrijving van het verblijf in Nederland (inclusief een ondernomen activiteit)
- een verschil tussen Nederland en het land van herkomst (iets 'raars')
- mening over het verschil tussen Nederland en het land van herkomst
- gepaste afsluiting

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.